

Vinnare av Hedeniuspriset 2009

**Fotograf Elisabeth
Olsson Wallin**

Humanisterna

Organisationsnr: 802009-5348

www.humanisterna.se

e-post info@humanisterna.se

Förbunds-kansli: Humanisterna, Box

16241, 103 24 Stockholm,

tel. 08-508 622 90,

PlusGiro: 66 36 59-1

e-post kansli@humanisterna.se

Lokalavdelningar och nätverk:

Humanisterna Stockholm

Ordförande:

Rolf H Veidal

tel. 070-9454111

rolf.veidahl@humanisterna.se

Humanisterna Väst

Ordförande:

Gunnar Lundh,

tel. 070-813 82 30

gunnar.lundh@humanisterna.se

Humanisterna Skåne

Ordförande:

Andreas Palmqvist,

tel. 0736-63 62 12

andreas.palmqvist@humanisterna.se

Humanisterna Uppsala

Ordförande:

Anders Martinsson,

tel. 0709-13 63 23

anders.martinsson@humanisterna.se

Humanisterna Dalarna

Ordförande:

Lars Broman,

tel. 023-101 77

lars.broman@humanisterna.se

Humanisterna Örebro

Ordförande:

Fredrik Idevall,

tel. 070-572 63 69

fredrik.idevall@humanisterna.se

Humanisterna Sjuhärad

Ordförande:

Pia Ulvegärde,

tel. 070-218 53 19

pia.ulvegarde@humanisterna.se

Humanisterna Umeå

umea@humanisterna.se

Kontaktperson:

Lars Nilsson

tel: 070-655 86 69

Humanisterna Jönköping

jonkoping@humanisterna.se

Ledare

Christer Sturmark, förbundsordförande

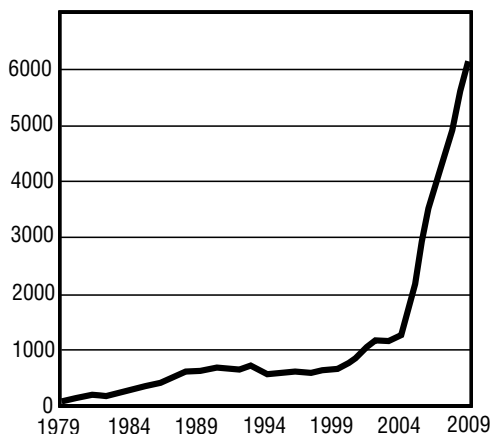
Humanisterna på 2000-talet

Kära Humanistvänner!

Vintermörkret har nu sänkt sig över Sverige och den kalla årstiden gör sig påmind. Ett decennium är slut och ett nytt har börjat. 2000-talet blev ett omskakande decennium. 11 september 2001 definierade startpunkten på en ny politisk situation i världen. Idékonflikten mellan sekulär humanism och religiös dogmatik kom att bli 2000-talets stora idékonflikt.

Vi såg också en vändpunkt för förbundet Humanisterna. Trots att förbundet bildades redan 1979, ser vi att nära 90 procent av Humanisternas tillväxt har tillkommit efter år 2000. Vårt medlemsantal har alltså nästan tiofaldigats under det senaste decenniet. Med bakgrund i den kraftiga tillväxten beslutades 2007 att göra en offensiv satsning som bl.a. innebar skaffande av ett kansli och kanslist och anställning av en förbundssekreterare.

Medlemsantal 1979–2009

Tyvärr blev satsningen för stor i relation till våra intäkter och vi har kämpat för att åter få ekonomin i balans. Vi har kommit en bra bit på en besvärlig väg. Idag har vi ett litet men effektivt kansli, ett nytt och väsentligt förbättrat medlemsregister och ett modernt redovisningssystem.

Det har förstås varit en fantastisk och ibland omtumlande resa att få vara med om Humanisternas utveckling de senaste åren. Att få möta så mycket engagemang och entusiasm, att navigera genom framgång och motgång, och sist men inte minst; att faktiskt

få uppleva att Humanisterna gör skillnad. Det har varit oerhört lärorikt, och ändå är vi bara i början.

Mitt eget liv har också trätt in i en ny fas: Den 25 november blev jag och min livskamrat Gunilla föräldrar till en liten son, Leonardo. Just när jag skriver detta sover han på min ena arm. Nog blir man fascinerad över detta lilla "naturliga mirakel" som evolutionen har frambringat.

En social, politisk och kulturrörelse

Inför ett nytt humanistiskt decennium är det på sin plats att reflektera över Humanisternas utveckling i ett mera långsiktigt och övergripande perspektiv. Min vision om Humanisterna är en rörelse vars syfte är att sprida humanismens värderingar och ge uttryck för det "goda humanistiska livet" på alla tänkbara sätt. Man kan se Humanisterna idag som bestående av tre "verksamhetsgrenar" (dock utan vattentäta skott sinsemellan): Vi är en social rörelse, en politisk rörelse och en kulturell rörelse.

Humanisterna är en *social rörelse* med verksamhet som till exempel seminarier, kurser, studiecirkel med mera. Det kan ses som en folkbildningsverksamhet på humanistisk värdegrund. Hit hör också vårt viktiga uppdrag att verka för sekulära alternativ för barnvårskommande, bröllop och begravning. Våra egna officianter gör ett uppskattat arbete med sådan ceremoniverksamhet runt om i Sverige.

I vår sociala verksamhet ingår också de humanitära hjälpinsatserna, som t. ex. årets julinsamling till Oum El Banine under fantastisk ledning av Sven Olof Andersson.

Hit hör också våra humanistiska konfirmlägerslag. Det är oerhört viktigt att det finns alternativ till traditionen att låta konfirmera sig i 14-15-årsåldern. Våra sommarläger erbjuder en tid att reflektera över existentiella frågor, liksom frågor om etik och moral. Det som skiljer våra sommarläger från kyrkans är förstås att de inte leds av präster och att bibeln inte utgör grunden för de moraliska reflektionerna. Till denna gren inom Humanisterna hör också andra sociala verksamheter, som till

exempel pubkvällar, utflykter med mera.

Vi vill bli bättre på medlemsvård och stimulera fler lokala aktiviteter runt om i landet.

Därför vill jag här rikta en konkret uppmaning till dig som medlem: Om du kan tänka dig att bli en lokal samordnare där du bor för till exempel en pubkväll, en studiecirkel eller någon annan social aktivitet i humanistisk anda, tveka inte att höra av dig till oss. Vi kan då skicka ett e-brev till alla som bor i ditt närområde och uppmana dem att ta kontakt med dig. Bara att träffa likasinnade kan vara oerhört stimulerande och utvecklande. Kanske du rent av kan vara behjälplig i att starta upp en lokalavdelning? Hör av dig till oss på: kansli@humanisterna.se.

Studiecirklar och seminarier genomför vi tillsammans med ABE, vilket ger oss möjlighet att använda deras lokaler och få ekonomiska bidrag till seminarie- och kursverksamheten.

Humanisterna är också en *politisk rörelse*, som handlar om att ge Humanisterna politiskt inflytande i Sverige. Denna verksamhet handlar i grunden om vårt arbete för att värna det sekulära samhället och verka för att religion och politik inte sammanblandas. Till denna gren av Humanisterna hör vår viktiga opinionsbildande verksamhet med debattartiklar, radio- och TV-medverkan med mera. Hit hör också vår roll som remissinstans för olika regeringstill-satta utredningar, vår roll som referensorganisation för skolverket i deras arbete med en ny läroplan för grundskolan och våra kontakter

med statsråd, riksdag och departement.

I år har vi också bildat ett humanistiskt nätverk i riksdagen, där vi kontinuerligt informerar ledamöterna om våra humanistiska frågor.

Med ekonomiskt stöd från Ungdomsstyrelsen har vi också sjösatt ett projekt som handlar om kvinnors utsatthet i religiöst präglade miljöer. Under 2010 kommer det projektet resultera i en mängd olika aktiviteter.

Humanisterna är också *kulturell rörelse*, som ska driva och påverka den idé- och kulturdebatt som pågår i Sverige inom våra frågor. Den klassiska diskussionen om tro och vetande har aldrig varit så het i Sverige sen Hedenius tid. Frågor om postmodernism, sanningsrelativism och kulturrelativism är inte bara teoretiska spetsfundigheter, utan har praktiska konsekvenser för idéklimatet och den politiska opinionen i Sverige.

Under sommaren och hösten har en omfattande kulturdebatt om och med Humanisterna pågått i våra ledande dagstidningar, i radio och TV. De flesta som följer den svenska politiska och kulturella debatten torde känna till Humanisterna nu. Nu gäller det att skapa engagemang för våra frågor. Det är förstås extra viktigt under ett valår. Ta reda på var din riksdagsledamot står i de humanistiska frågorna!

Jag hoppas att det nya decenniet får se en mer humanistiskt präglad värld. Och jag hoppas ni alla vill hjälpa oss att bidra till det. •

Redaktören har ordet

Storasyster Humanisten är såld. Ny ägare är Fri Tanke förlag till 90 procent och resten behåller förbundet. Hon får därmed tillgång till förlagets resurser för att utvecklas vidare och än effektivare föra ut det humanistiska arvet. Vi önskar henne lycka till!

Men beslutet att sälja fattades inte utan vända. Det krävdes två styrelsesammanträden och två ledamöters reservation. Därför har en het debatt blossat upp vars början du kan ta del av på debattsidorna 13–19 i detta nummer.

Med anledning av försäljningen behöver HumanistInfos nya roll definieras under våren. Det ser därför ut som en tanke att Lena Lindgren dök upp från ingenstans och helt frivilligt erbjöd sina tjänster. Att den tidning du håller i handen ser ut som den gör är helt och hållet hennes förtjänst. Hon är ett mycket gott exempel på en engagerad medlem som ställer sin kompetens till förbundets förfogande. Det finns säkert många fler medlemmar vi kan uppmuntra och ge chansen att få

ut mångdubbelt mer av sitt medlemskap.

För att travestera John F. Kennedy: ”Fråga inte vad Humanisterna kan göra för dig utan vad du kan göra för Humanisterna!”

Under alla omständigheter ska HumanistInfo fortsätta att vara vårt självklara debattforum. Dina debattinlägg; positiva och kritiska, synpunkter på HumanistInfo, på styrelsen, på förbundet, på vår framtoning, på debatten i samhället o.s.v. välkomnar vi på hi@humanisterna.se

Fler frivilliga krafter med kunskaper som kan komma såväl HumanistInfo som förbundet tillgodo välkomnas, t. ex. utbildning, nya medier, bokföring, administration o.s.v.

Stort tack till Lena som har gjort ett fantastiskt jobb på sin fritid, med sin kunskap, för oss medlemmar till humanismens fromma!

Kjell Ericson

HumanistInfo

Medlemstidning för Humanisterna, utkommer med 4 nr/år. ISSN 2000-1878.

Ansvarig utgivare och redaktör:

Kjell Ericson
kjell.ericson@humanisterna.se

Redaktion: Gun Ulriksson, Gunnar Ståldal, Sune Kronlid, Ingvar Åhman-Eklund, Urban Jansson, Filip Björner och Emma Massey.

Grafisk form: Lena Lindgren.

Bidrag till HumanistInfo (nytt från lokalavdelningar, debattinlägg med mera) skickas med e-post till: hi@humanisterna.se eller som brev till redaktören.

Tryckeri: Ale Tryckteam, Bohus.

Skriv i HumanistInfo!

Skicka ditt manus digitalt till redaktionen, helst som Word. Vi kan tyvärr inte ansvara för insänt, ej beställt material. Skriv namn, adress och telefon på manus och bilder, och meddela samtidigt om insändaren ska förses med signatur istället för ditt namn. Ange om det är något du vill ha i retur. HumanistInfo kan tyvärr inte betala honorar för publicerade texter och bilder. Om så behövs kommer vi att redigera textmaterialet. Redaktionen förbehåller sig rätten att använda allt publicerat material på Humanisternas hemsida och HI:s blogg. Undantag kan endast göras på särskild begäran. Redaktionen prioriterar insändare som kan skapa intern debatt i Humanisterna, och behöver inte nödvändigtvis dela insändarskribentens åsikter. Insändare som redaktionen anser riktar sig till allmänheten vidarebefordras av oss till Humanisten, tidskrift för kultur- och livsåskådningsdebatt.

Välkommen med ditt inlägg!

Hedeniuspriset 2009

Foto: Elisabeth Olsson Wallin

Fotograf Elisabeth Ohlson Wallin mottog årets Hedeniuspris på Humanismens dag den 21 november 2009 ur den tidigare pristagarens, P C Jersilds, hand.

Motiveringen lyder:

Med insikt, medkänsla och djupt engagemang har hon visat hur religionen påverkar vår vardag när människofientliga dogmer blir till okritiskt anammade sanningar. Hennes orädda berättelse har lämnat avtryck i sammanhang där ingen trodde det var möjligt. Hon har tagit strid

för minoritetsgrupper även när det stormat. Hennes kraftfulla visuella ställningstaganden har berört och bidragit till att förändra synen på förtryck, utanförskap och mänsklig frihet såväl i Sverige som internationellt.

Elisabeth höll föredrag och visade sina egna starka bilder under rubriken ”Hatbrott i religionens namn”.

Förbundet Humanisterna instiftade Hedeniuspriset 2000. Priset är uppkallat efter Ingemar Hedenius, religionskritiker och professor i praktisk filosofi som redan 1949 startade en intensiv debatt

om kristendomen i Sverige med sitt mest kända verk ”Tro och vetande”.

Syftet med priset är att dels hedra minnet av Ingemar Hedenius och dels uppmärksamma personer som arbetar och verkar i Hedenius anda.

Till mottagare utses en person som i Sverige under året främjat humanism, rationalism och vetenskaplig kunskap. Särskild vikt ska fästas vid insatser som befrämjat en kritisk granskning av religion i dess olika former, pseudovetenskap, irrationella och inhumana föreställningar och traditioner.

Tidigare pristagare är: Per Kornhall (2008), P C Jersild (2007), Björn Ulvaeus (2006), Lena Andersson (2005), Barbro Westerholm (2004), Hans Alfredson (2003), Georg Klein (2002), Sholeh Irani (2001) och Dan Larhammar (2000).

Årets pristagare

En fotograf med sinne för medkänsla

”Moralfilosofi – vad är det?”
Torbjörn Tännsjö diskuterar med
Bent-Inge Garay från Norrköping.
I förgrunden Lennart Lindström
och Liisa Hurskainen.

Från hedonism till kristet på sommarkurs

30 deltagare från hela landet samlades i augusti på Åsa folkhögskola i samtalskursen ”Hur ser humanisten på livet?”, som anordnades av Stockholmshumanisterna.

”... det verkar ha hänt så mycket med religiositeten i det Sverige vi alla trodde, och många fortfarande tror, är avkristnat och sekulariserat. Det är det inte. De slitstarka religiösa sedimenten och avlagringarna i detta land visar sig så fort man skrapar på den moderna ytan. Och de bevakas och bevaras med stor omsorg från sådana man inte tror skulle göra det och som borde veta bättre, exempelvis de intellektuella på kultursidorna.”

Så inledde Lena Andersson sitt föredrag.

Den hade lockat intresserade medlemmar från hela landet, som nog alla känt av det Lena konstaterade, det är långt kvar till det sekulariserade samhälle som Humanisterna strävar efter. Det gäller att komma åt de ”religiösa sedimenten” i vår kultur och det gäller att ”veta bättre”, inte bara bland debattörerna på kultursidorna utan också bland oss humanister.

Det gäller att kunna gå ut i samtal med sin omgivning med genomtänkta uppfattningar och goda argument för att på ett bildat och övertygande sätt kunna stå för sin livssyn som humanist.

Det var ett spännande och i högsta grad skiftande krets av föredragshållare som hade engagerats av Liisa Hurskainen, ordförande i Stockholmsavdelningen, tillsammans med Rolf Veidahl, Lennart Lindström och Hans Petterson.

Christer Sturmark inledde raden av föredragshållare – sju stycken på fem da-

gar med en exposé över ”Humanismen som livssyn”. Uppskattat och nödvändigt. Flera deltagarna var ganska nytillkomna medlemmar. Christer hjälpte, som sig bör, till på sitt vanliga pedagogiska sätt att utveckla synen på humanismen.

Här fanns också Mian Lodalen, författare till boken ”Dårens dotter” och Bengt Göransson, fd kulturminister och en numera högt uppskattad samhällsdebattör samt Sveriges i dag kanske mest uppmärksammade filosof Torbjörn Tännsjö. Extrem utilitarist (”En handling är rätt endast om det inte finns ett alternativ till den som skulle ge bättre konsekvenser”).

Naturvetenskapen fick sin plats genom Ulf Danielsson, engagerad humanist, professor i teoretisk fysik och populärfilosof, författare till boken ”Den bästa av världar”. Han diskuterade på ett fascinerande sätt förhållandet mellan vetenskapen och religionen som förklaringsmodell för vår tillvaro.

Räckan av föredragshållare kryddades av prästen Olle Carlsson, känd för sin bok ”Kristendom för ateister” och för sin uppfattning att vi alla är kristna, det är bara det att somliga inte vet om det – ännu. Hans framträdande skapade dock inga nya anhängare till kyrkan, så vitt man kunde se. Men det var onekligen modigt gjort att framträda inför denna, för honom, rätt extrema församling. Och fyndigt av kursledningen att bjuda in honom. De gick väl efter den gamla upp-

fattningen att ”ett gudsord aldrig skadar”. Även om det är just det man menar(?)

Lena Andersson, vars ord inleder den här rapporten, höll ett djupt engagerat, och engagerande, föredrag betitlat ”Livets tomhet och meningen man får fylla i själv: det går inte att tro om man inte tror”.

Titeln talar för sig själv. Lena hade ett existentiellt perspektiv på frågan om hur man hanterar sin livsåskådning och sitt liv om man inte bygger det på en religiös utan rationell och humanistisk grundsyn. Engagerande, berörande, tankeväckande. Hon pläderade för en hedonistisk livssyn. (Som på senare tid fått sin främsta uttökare i Michael Onfray, värd att läsa.)

”Man tar bort det som skapar obehag. Man tillför i möjligaste mån sådant som skapar njutning och välbefinnande. En sexualitet som inte tyngs av skam och skuld, ett bejakande av kroppen och driften, god mat och dryck i måttliga mängder. Hedonismen handlar också i hög grad om filosofisk förkovran som vägen till ett bättre liv, att läsa och ständigt öva sig i att tänka och förstå vad människan är.”

Det var just ett sådant bildande steg mot den klassiska humanismens människoideal som sommarveckan avsåg att ta. Det finns anledning att hoppas på fortsättning.

■ Åke Wennman

Utbildning

Konsten att bli en skicklig officiant

Under två helger har ett tiotal personer utbildats i Humanistiska ceremonier i Väst. Fokus har i första hand varit begravningar och namnvälkommande. En liten del har även handlat om vigslar.

Ansvariga för utbildningen och lärare var Noomi Liljefors och Irene Rune. Noomi är ansvarig för ceremonier i förbundet. Både Noomi och Irene har stor erfarenhet av speciellt begravningar.

Kursen var upplagd så att den första helgen var inriktad på grupparbeten med mycket diskussion kring ceremonier. Deltagarna fick också intervjua varandra för att skapa underlag för en begravning och ett namnvälkommande. Det förekom att man lämnade ut underlag för begravning av en nära släkting eller vän och att man lämnade underlag för en påhittad tillökning i familjen. I mellanperioden skrev eleverna manus för sina två övningar och e-postade till "beställaren" av ceremonin för att få den godkänd. På detta sätt fick övningarna en verklighetsprägel.

Under den andra helgen fick eleverna framföra sina ceremonier. Detta gjordes under så verklighetsnära former som möjligt. Efter varje genomförd ceremoni gavs feedback i form av både ris och ros.

I mellanperioden delades även uppgiften ut att skriva ned önskan om sin egen begravning – det som ibland kallas "det vita arkivet". Genom att fylla i detta gavs deltagarna tillfälle att fundera över sina egna önskemål och berätta om hur de upplevde detta.

Andra helgen var två gästföreläsare inbjudna: Agneta Blom som berättade om

Lisa Lönner Pulkkinen namnger dockan och Mattias Alm agerar "far".

vigslar och Stephan Mangold som berättade om den humanistiska konfirmationen. Bägge fick många frågor och Agneta inspirerade undertecknad att även vilja genomföra vigslar.

Vid utvärderingen var alla nöjda över utbildningen. De flesta kände sig mogna att på egen hand genomföra en ceremoni, men uppmanades att börja med att vara med någon erfaren.

Kursledningen fick många idéer om att utveckla kursen och mycket av detta kan säkert genomföras om förbundet hade mer medel.

■ Urban Jansson

Lärarna Noomi Liljefors och Irene Rune.

Maria Kjellgren och Kjell Norberg förrätade båda en begravning.

Nytt projekt

Kvinnors utsatthet i religiösa kontexter

En hårresande diskriminering sker i religionens namn. Inte bara ute i världen utan också här hemma. Pela och Fadime är bara två exempel.

En stor del av det kvinnoförtryck som existerar i världen, och även i Sverige, har sin grogrund i religiösa normer. Förtrycket kan till exempel yttra sig i att flickor eller kvinnor inskränks i sin kroppsliga integritet och sexuella frihet, inte får delta i skolundervisning eller högre utbildning på

samma villkor som pojkar eller män, inte får gifta sig med vem de vill, inte får klä sig hur de vill eller inte får möjlighet att delta i arbetslivet på jämställda villkor.

Syftet med projektet är att höja medvetenheten om religionens betydelse vid denna typ av diskriminering. Vi vill skapa debatt och undanröja den försiktighet som hinder för kvinnors frihet. Vi vill också påverka politiker att avsätta resurser för att bekämpa detta förtryck.

Humanisterna kommer bl.a. att hålla offentliga seminarier och föreläsningar, trycka upp och dela ut informationsblad på flera språk samt starta debatt i tidningar. Genom samarbete med organisationen Glöm Aldrig Pela och Fadime finns möjlighet att hjälpa kvinnor som vill ta sig ur förtrycket.

Som ett led i projektet har en tanke-smedja startats, där vi samlar personer med särskild kompetens i frågor om religion och könsförtryck. Här ingår forskare,

Etik och moral – med och utan religion

Humanisterna Dalarna har tillsammans med ABF ordnat en lyckad debatt i Falu stadsbibliotek. Den började med att Lars Broman hälsade de drygt tvåhundra åhörarna välkomna och presenterade debattörerna Göran Greider och P C Jersild.

P C Jersild fick de första tjugominuterna för att ge sin syn på moral och etik med och utan gud. Han berättade om en kristen barndom med många hot om helvetet och påminnelser om att Gud ser oss.

Under tonåren kom frigörelsen och engagemang i vänsterrörelsen, där moralen togs för given, det var politiken som var det viktiga. Det var först som medlem i statens medicinetiska råd som intresset för etik och moral vaknade. Patienternas situation gjorde etiken konkret. Det var då han började läsa Darwin och såg hur moralen hade evoluerat fram, från att ta hand om avkomma till att handla socialt solidariskt. P C slår fast att Darwin kom före Gud och att Sverige är ett idylliskt land om man ser till vad religiös fundamentalism åstadkommer i andra länder.

Göran Greider berättade sedan under sina tjugominuter om en sekulär upp-

växt, som visade att det var fullt möjligt med en moral utan gud. Han beskrev sin utilitaristiska hållning och att alla medvetna individer omfattas av etiken, därav hans intresse för djurrättsmoral.

Göran påpekade också att det är önskvärt med en sekulär moral eftersom den kan diskuteras, även om moraliska människor kan hitta mycket inspiration i religion. Själv ser han Jesus som en förebild i sitt sociala arbete. Till sist kritiserade han humanisterna för att spela SD i händerna genom kritiken mot islam, men att han förstod att det gjordes med goda intentioner. I utilitaristisk anda måste man utvärdera vad ens handlingar får för konsekvenser i praktiken.

I den efterföljande diskussionen svarade P C Jersild med att konstatera att de var överens om att den sekulära grunden var bäst, men menade också att mjukighet

inte var ok eftersom det inte alltid är rätt att hålla käft och hoppas att det löser sig av sig själv.

Greider påminde om att vissa uttalande får konsekvenser och att man måste hantera det. P C frågade sedan om Görans ”uppenbarelse” hade påverkat honom i sitt politiska arbete och svaret var nej.

Under den allmänna diskussionen behandlades det bland annat om huruvida löpsedlarnas deprimerande bild verkligen stämde med statistiken, man diskuterade också manlig omskärelse, krisgrupper och att man kanske bör väga in sociala och ekonomiska aspekter i religionsdebatten.

Fortsätt gärna diskussionen på humdalarna.blogspot.com eller våra debattforum!

■ *Lars Broman*

skribenter och andra aktiva. Tankesmedjans ambition är i första hand att fungera som ett forum för intern fortbildning och diskussion. På längre sikt är målet att bedriva utåtriktad verksamhet och opinionsbildande arbete i dessa frågor.

Den 9 november 2009 höll Humanisterna konferensen ”Hedersrelaterat våld, kulturrelativism och EU:s roll i dessa frågor” i riksdagen i samarbete med Glöm Aldrig Pela och Fadime, Nätverket mot hedersrelaterat våld och Folkpartiet.

Medverkade gjorde journalisten Nima Dervish som moderator, Saga Rosén, styrelseledamot i Glöm Aldrig Pela och Fadime, Christer Sturmark, ordförande i Humanisterna, Maria Hagberg, ordföran-

de i Nätverket mot hedersrelaterat våld, Madeleine Sultán Sjöqvist, lektor i religionssociologi och forskare vid Centrum för multietnisk forskning, Uppsala universitet, Per Brinkemo, journalist, Philip Wendahl, debattör, förtroendevald inom Folkpartiet och hbt-rörelsen, Pernilla Ouis, lektor och forskare vid Hälsa och samhälle, Malmö högskola, Oscar Hedin, debattör och dokumentärfilmare, Josef Wijk som berättade sin historia om förtryck av homosexuella inom hederskulturen, Sedika Mohammadi från Iranska kvinnors kamp för frihet, Sousan Hejrat från Iranska kvinnofrigörelsen, Arhe Hammednaca, utbildningsansvarig i Elektra samt Jan Hammarlund. Konferensen var

uppskattad och lockade strax under 100 personer från olika organisationer.

Vår ambition är att fortsätta det aktiva arbetet även efter projektets slut, bland annat genom debattartiklar, offentliga föredrag och utbildning av politiker. Vi vill samtidigt verka för att stärka medvetenheten om dessa frågor inom förbundet. Projektet Kvinnors utsatthet i religiösa kontexter ska alltså införlivas i den befintliga organisationen, så att frågorna alltid förblir aktuella och prioriterade för Humanisterna.

■ *Ulrika Magnusson*, projektledare
■ *Sara Larsson*, sammankallande för tankesmedjan

Varför beslutet om tidskriften Humanisten?

År 2009 har präglats av kostnadsnedskärningar efter det ekonomiskt tuffa år 2008. Många åtgärder har vidtagits för att sänka våra kostnader, utan att förlora alltför mycket i servicegrad. Men ekonomin är ännu inte i balans och en frågeställning har varit om förbundet har kapacitet att fortsätta driva två tidskrifter. Vi har kunnat konstatera att en utåtriktad tidskrift är både efterfrågad och uppskattad i det offentliga samtalet i Sverige medan en intern medlemstidning är en nödvändighet. Två huvudalternativ har utkristalliserats i diskussionerna:

1) Göra en enklare tidskrift med mer inriktning på förbundets verksamhet, kanske sammanslagning av medlemstidningen HumanistInfo och Humanisten, eller
2) Satsa på en betydligt mera ambitiös kultur- och idétidning som bär ut de humanistiska och sekulära värderingarna bredare i samhället.

I styrelsesamtalen, som ibland var intensiva, röstade vi för alternativ två. Vi valde att acceptera ett förslag från Fri Tanke förlag att överta utgivningsansvaret och majoritetsägandet i tidskriften Humanisten, mot att förlaget satsar ekonomiska och personella resurser på att utveckla och sprida tidskriften. Förlaget Fri Tanke bildades 2007, i syfte att ge ut humanistiskt präglad litteratur i Sverige, både i översättning och på originalspråk.

Fri Tanke är ett idédrivet förlag i upplysningstraditionens anda. Sen starten av förlaget har ett nära samarbete med förbundet Humanisterna förelegat, bland annat erbjuds Humanisternas medlemmar rabatt på alla böcker från förlaget. Bland utgivningen märks Christopher Hitchens, Kaj Fölster, Sam Harris, Peter Singer, Birgitta Forsman, Olle Häggström, P C Jersild med flera, liksom jubileumsutgåvan av Hedenius "Tro och Vetande".

Genom det nu ingångna samarbetsavtalet med Fri Tanke, har förbundet fått ett tillskott i sin kassa om 187 000 kr samt slipper tillskjuta 400 000 kr för att återställa aktiekapitalet i tidskriftsbolaget. Det ansvarar istället Fri Tanke för. Tidskriften Humanisten kommer från och med 2010 att ges ut av ett samägt tidskriftsbolag, där Humanisterna äger 10 procent och

Fri Tanke 90 procent. Förlaget investerar kapital och redaktionella resurser i tidskriften för att ytterligare höja kvalitet på innehåll och formgivning. Dessutom kommer det att ske en satsning på att nå ut betydligt bredare i andra distributionskanaler och till allmänhetens läsare. Vi menar att det är viktigt att humanismen också sprids till de som (ännu) inte är medlemmar i Humanisterna. Detta upplägg ger tidskriften betydligt ökade resurser och tillåter bl a en mer professionell layout, en utökad redaktion, kvalificerat bildmaterial, arvodering av skribenter för uppdragsreportage med mera.

Denna överenskommelse löser två problem för förbundet Humanisterna: Dels ger detta en avsevärt bättre ekonomi för förbundet (minst 700 000 kr), dels ges möjlighet att avsevärt höja både kvalitet och spridning på tidskriften. Förlaget kommer att satsa både personella och ekonomiska resurser på tidskriften, för att på så vis ytterligare öka spridningen av sekulära och humanistiska värden.

Om inte detta beslut skulle tas innan årsskiftet hade vi varit tvungna att lägga ner tidskriftsbolaget och en fortsatt utgivning av Humanisten direkt i förbundets regi hade dessutom kostat en extra 70 000 kr årligen p.g.a moms. Försäljningen av 90 procent av tidskriftsbolaget var mycket ekonomiskt fördelaktigt för

förbundet, samtidigt som vi inte kunde veta om och hur erbjudandet från förlaget skulle se ut om ett ställningstagande om Humanisten hade skjutits till i vår.

För prenumeranterna på Humanisten innebär denna överenskommelse ingen praktisk förändring alls. Prenumerationerna kommer att löpa på som tidigare. Skillnaden kommer dock märkas i kvalitet och layout under 2010. Den enda konkreta skillnaden är att tidskriften under våren 2010 kommer att byta namn, eftersom namnet Humanisten behålls för internt bruk i förbundet i framtiden. Tidskriften kommer att få ett namn som tydligt markerar den sekulära och humanistiska värdegrunden i upplysningstraditionens anda.

Prenumeranter som är medlemmar i förbundet Humanisterna kommer även i fortsättningen att få minst 25 procent i rabatt. Förbundet tillsätter två platser i tidskriftens redaktionsråd. Inte minst viktigt är att samarbetsavtalet innehåller en hembudsklausul; om Fri Tanke (eller Humanisterna) vill sälja sin andel (eller del därav) i Humanisten måste den andelen först erbjudas den andra parten.

Vi tror det är viktigt att satsa på en kvalitativ idé- och kulturtidskrift med humanistisk värdegrund i Sverige. Vi gör bedömningen att Humanisterna inte klarar det utan en samarbetspartner med större personella och ekonomiska resurser. Vi nio röstade därför för att låta Fri Tanke förlag ta huvudansvaret för tidskriften och tror att samarbetet kommer att gagna humanismens sak.

■ Anna Bergström
Anders Ekman
Eduardo Grutzky
Olle Häggström
P C Jersild
Morgon Johansson
Per Kornhall
Noomi Liljefors
Ellis Wohlner

(Två ledamöter reserverade sig, två ledamöter var inte närvarande och hade inte heller anmält sitt ställningstagande, en ledamot deltog inte i beslutet p.g.a jäv.)

Kommentarer om våra stadgar

§ 8 Förbundsstyrelsen är förbundets högsta beslutande organ.

– Företag, stiftelser och organisationer består normalt av flera beslutsnivåer där den årliga* stämman, kongressen eller det årliga årsmötet är det högsta beslutande organet. Vissa frågor – t ex val av styrelsen, fastställande av resultat- och balansräkning, beslut om ansvarsfrihet, fastställande av budget och verksamhetsplan, stadgeändringar – är förbehållna denna högsta instans, varför styrelsen inte får fatta beslut i dessa frågor.

– Styrelsen är det högsta beslutande organet när inte stämman/kongressen/årsmötet hålls. Styrelsen har beslutskompetens i varje fråga som inte uttryckligen är förbehållna det årliga* högsta mötet. Om styrelsen i en sådan enskild fråga kan och vill hänskjuta avgörandet till en kongress är detta ett politiskt – inte stadgemässigt – ställnings-tagande.

(* Vissa organisationer – bl.a. flera politiska partier och internationella samman slutningar – har glesare högsta möten.)

§ 12 Förbundets löpande verksamhet leds av en styrelse ...

– ”löpande” i denna kontext betyder all den verksamhet som äger rum mellan kongresser. Styrelsen har i sin maktutövning att rätta sig efter idéprogrammet, verksamhetsplanen och budgeten. Om inte extrakongresser hålls så är styrelsen det högsta beslutande organet under 99,7 % av året (364 av 365 dagar). Att (miss) tolka ”löpande” som liktydigt med ”rutin” skulle ha den orimliga konsekvensen att större delen av varje års ärenden/beslut måste hänskjutas till kongressen.

Vi två ledamöter i förbundsstyrelsen var de huvudansvariga i den översyn av stadgarna som gjordes för två år sedan och som antogs först efter behandling i dåvarande styrelsen, i en omfattande remissomgång och på 2008-års årsmöte.

■ *Morgan Johansson, Ellis Wohlner*

Ett försäljningsbeslut med återverkningar – en kongressmotion under arbete

I samband med att förslaget om försäljning av tidskriften Humanisten gick på snabbremiss till lokalavdelningarna under hösten beslöt vi att ett antal medlemmar inom och utom styrelserna för lokalavdelningarna, skulle utarbeta en motion. Vår avsikt var att påverka styrelsebeslutet. Den hade två yrkanden, dels att införa en stadgebestämmelse om att avyttring av förbundet verksamheter måste beslutas på kongressen, dels att skjuta på det aktuella försäljningsbeslutet. Vi återger nedan några punkter från bakgrunden samt de två yrkandena. De som önskar se hela motionen kan vända sig till någon av oss.

Försäljningen av tidskriften, som nu verkställts efter ett beslut av en oenig förbundsstyrelse den 3 december 2009, gjorde oss motionärer överraskade och bedrövade, reaktioner som delats av många medlemmar även utom vår krets. I formellt avseende kvarstår endast yrkandet om en stadgeändring. Motionen måste revideras väsentligt av flera orsaker och framför allt ges en idémässig bredd som det inte fanns tid för vid dess primära tillkomst.

Vi finner det nödvändigt att ta upp vilka löpande befogenheter i förhållande till kongressen styrelsen bör ha, hur interndemokratien i den folkrörelse vi är ska utvecklas och hur frågor förankras i hela förbundet. Det är enligt vår mening angeläget att förbundet utåt är så långt möjligt samlat kring viktiga initiativ och beslut som tas av styrelsen.

Med endast en tidskrift kvar inom förbundet med uppgiften att spegla och

kritiskt granska både den nationella och internationella humaniströrelsens idéer och verksamhet, så krävs en ökad satsning på HumanistInfo. Det är den tidning som når alla våra sex tusen medlemmar jämfört med ungefär hälften av dessa som prenumererar på den numera förlagsägda Humanisten, som inom kort kommer att överge namnet.

Frågan om medlemstidningens oberoende ställning och uppgifterna för ett brett redaktionsråd kommer vi att ta upp. Vi vill säkerställa en öppen, fri och självständig debatt inom förbundet. Vi vill lyfta fram vår norska systerorganisationens medlemsblad Fri Tanke som ett gott exempel, med ett kvalitativt och varierat innehåll i form av information, debatt, reportage och nyheter från humaniströrelsens verksamhet både inom och utom landet. Den når alla medlemmar och utgör den naturliga sammanhållande länken för hela förbundet.

Omarbetningen kan komma innebära förslag om ändringar, inte bara i stadgar, utan också i idéprogram och verksamhetsplan.

En omarbetad och fördjupad motionstext kommer att iordningställas så att den kan förankras hos medlemmarna i god tid före motionstidens utgång.

■ *Magnus Apell, Bo Djörke, Kaj Fölster, Sven Gustafsson, Florian Holl, Urban Jansson, Carl-Johan Kleberg, Sune Kronlid, Gunnar Lundh, Andreas Palmqvist, Kristina Palmqvist, Rolf H Veidahl, Ingvar Åhman-Eklund.*

• Efter motionens utarbetande har ytterligare ett antal medlemmar ställt sig bakom motionen.

Vår motion, daterad 18 november 2009, om tillägg i stadgarna rörande förändring av förbundets kärnverksamhet:

Några utdrag ur motionens bakgrund och motiv.

Flera av våra större avdelningar har under remissrundan svarat att ett beslut i en fråga av denna karaktär inte bör tas utan att tid och utrymme först ges till en omfattande utredning och analys i hela organisationen, eftersom detta griper såpass djupt in i många delar av verk-

samheten. Först efter en bred och öppen diskussion i förbundet fram till och med kommande kongress, skulle tillräckligt goda förutsättningar ha kunnat skapas för ett väl avvägt och förankrat beslut.

Ett skäl till att det inom förbundet finns delade meningar är att det rått osäkerhet om de ekonomiska konsekvenserna av att avvakta till kongressen. Det är obefogade farhågor, vilket bestyrks av att förbundets kassör, tillika ledamot av tidskriftsbolagets styrelse, i yttrandet från Göteborgsavdelningen förordar att beslutet om försäljning hänskjuts till kongressen.

Fortsättning på nästa sida.

Motionen lämnas redan nu därför att vi anser att det vore ur demokratisk synpunkt förkastligt av styrelsen att i år besluta om en försäljning, i fall kongressen nästa år skulle införa det föreslagna tillägget i stadgandet. Vi kompletterar vår motion med synpunkter om hur ett kongressbeslut om tidskriften bör förberedas

genom en utredning.

(I beslutsunderlaget) finns en beskrivning av den ekonomiska bakgrunden, som egendomligt nog inte säger något om det väsentliga, nämligen vilka orsakerna är till det stora underskottet.

Den nödvändiga lösningen är ... att tillsätta en allsidigt sammansatt utred-

ningsgrupp, bestående av representanter för alla delar av Humanisternas verksamhet för att belysa hur förbundets medlemsblad skall utvecklas i framtiden. Det i verksamhetsplanen för 2009 förutsatta programmet måste revideras utifrån de praktiska förutsättningar som finns.

• Motionens två yrkanden
Vi föreslog ...

... att förbundskongressen 2010 beslutar att komplettera förbundets stadgar i enlighet med nedanstående tilläggsförslag om att det krävs kongressbeslut för avyttring av verksamhetsområden som tidskriften Humanisten och Humanistisk konfirmation

... att förbundsstyrelsen i linje med den föreslagna stadgeändringen inte i förväg fattar beslut om försäljning av tidskriften Humanisten eller i övrigt om tidskriftens framtid, utan tillsätter en utredningsgrupp som belyser olika alternativ och överlämnar gruppens rapport med egna ställningstaganden till förbundskongressen 2010 för beslut.

Tilläggsförslag i stadgarna:

(Att infogas som ny paragraf 20, punkten om "Upplösning" blir i stället ny paragraf 21.)

Förändringar av inriktning, omfattning och ägarförhållanden av förbundets kärnverksamhet, såsom den framgår av stadga och handlingsplaner, får endast ske genom kongressbeslut.

Ska Humanisterna vara en levande folkrörelse?

Nu står Humanisterna inför ett viktigt vägskäl i sin utveckling. Ska förbundet ta vara på alla goda krafter landet runt och dessas aktiviteter och utvecklas till en levande folkrörelse eller stagnera som en intellektuell toppstyrd diskussionsklubb.

Ska vårt förbund utvecklas till en levande folkrörelse där man som medlem kan vara aktiv i lokalavdelningar och nätverk? Där man kan vara med och arbeta fram nya lösningar och förslag.

En rörelse med många olika aktiviteter lokalt och på basplanet. En rörelse där alla viktiga beslut tas på lokalavdelningarnas möten och på förbundskongressen av de ombud vi själva utsett eller...

... ska förbundet totalt styras av en skicklig styrelse som utan kongressbeslut fattar alla viktiga beslut och som styr förbundets verksamheter. Där privata företag sköter viktiga delar av förbundets verksamhet, t ex "vår" före detta(?) tidning. Där den enskilde medlemmen endast behöver betala sin årliga medlemsavgift och för denna få en centralt beslutad verksamhet och publikationer men inte förväntas vara aktiv varken enskilt eller på basplanet.

I den organisationsformen behövs inte några lokalföreningar med egna beslut och egen ekonomi utan möjligen lösa nätverk utan demokratiska befogenheter.

Höstens försäljning av Humanisten trots omfattande krav på att ärendet skulle hänskjutas till kongressen har gjort

denna fråga i högsta grad aktuell.

Jag, och jag är långt ifrån ensam, anser att vårt förbund ska utvecklas vidare till en alltmer levande folkrörelse där vi medlemmar kan vara med i besluten och utvecklingen. Där vi kan skaffa oss nya vänner genom alla möjliga och omöjliga aktiviteter och möten – i sångkörer, på pubkvällar, i studiecirklar, i innebandylag, på utflykter och apellmöten med mera.

En demokratisk folkrörelse behöver ett socialt liv och en social bas där kontakter och diskussioner leder till nya lösningar och möjligheter. Där alla kan känna att just de kan påverka utvecklingen! Där alla medlemmar kan känna sig lika värdefulla i verksamheterna. Ett förbund med en lyhörd ledning. En organisation som genom sin egen verksamhet är ett föredöme för hur det sekulära Sverige ska utvecklas demokratiskt.

Det är givetvis inte negativt med en driftig och dynamisk ordförande och en skicklig styrelse som kan få organisationen att synas och växa snabbt. Tvärtom!

Men då är det ännu viktigare att den starka ledningen verkligen ser till att arbeta för att värna förbundets interna demokrati och vara lyhörd inför medlemsopinioner och förslag från medlemmarna.

Och att ledningen strävar efter att sprida makt och inflytande ut till lokalavdelningarna. Att den främjar ideellt folkrörelsearbete. Att allt för mycket makt inte samlas i ordförandens och några få

medlemmars händer genom att flera tunga uppdrag innehålls av samma person eller personer. För då kan organisationen i praktiken omvandlas till en "kyrka".

Religion innebär ofta toppstyre. Folk intalas att tro på en auktoritet – en Gud. Man ser detta i de flesta religiösa organisationer. En duktig pastor eller ordförande tillskansar sig ett oerhört stort inflytande och leder snart både församlingar och sidoverksamheter. Han kan uttrycka sig väl och är driftig. Anställda i församlingen och sidoverksamheterna väljs till ombud. Verksamheter som förr skötts av medlemmar läggs över i pastorns företag eller i stiftelser. Ekonomin skenar i fartblindhetens toppstyre.

De enskilda medlemmarna bländas av pastorns predikningar och slutar ifrågasätta hans beslut. Man "lär sig" att han är duktig och medlemsantalet stiger brant. Men sakta men säkert förtvinar demokratin.

Oppositionella stöts ut. Ledningen behöver inte vara maktlysten. Den kanske är fartblind. Det finns tydliga sådant exempel på denna typ av ledare. Affärsrörelse istället för folkrörelse.

Men vi Humanister ska väl inte förledas till att kopiera religiöst toppstyre! Ska vi kunna behålla en demokratisk organisation som kan byggas som ett föredöme för det omgivande samhället måste vi utveckla förbundet till en levande folkrörelse. Med en ledning som verkligen

lyssnar på medlemmarna och som inte är toppstyrd.

Nu är det dags för dig och mig att ta strid för att värna folkrörelsetanken i Humanisterna.

Genom att bilda demokratigrupper

runt om i landet. Genom att motionera till vår kongress med krav på förbättringar av demokratin. Genom att kräva mer resurser och utvecklingsmöjligheter för våra lokalavdelningar.

Kom igen nu! Hjälp till med att skapa

en demokratisk miljö i förbundet genom att återvinna demokratin!

■ *Ingvar Åhman-Eklund*
f.d. ordförande i Humanisterna
Stockholm

Demokratin kan och ska utvecklas ytterligare

• Replik till Ingvar Åhman-Eklund

Jag delar helt Ingvar Åhman-Eklunds åsikt att förbundet ska ha en aktiv demokratisk verksamhet på såväl central som lokal nivå. En bred förankring på lokal nivå och starka nätverk är grunden för att humanismen ska uppmärksammas och för att vårt förbund ska få en bättre stabilitet. Lokala aktiviteter är oerhört viktiga och vi stimulerar detta mycket aktivt nu, genom att enskilda medlemmar blir "lokala mötessamordnare" och får kontakt med andra medlemmar i närområdet. Den satsningen har hittills fallit mycket väl ut.

Vi får dock inte ställa kravet att alla medlemmar aktivt ska delta i föreningslivet. Låt oss inte glömma att en majoritet av våra medlemmar har gått med i Humanisterna av ungefär samma skäl som man väljer att stödja Amnesty: man vill bidra till det viktiga arbetet för mänskliga rättigheter, för det sekulära samhället och mot religiöst förtryck runt om i världen. Ibland bara med ett passivt stödande, ibland med ett aktivt deltagande i det sekulära projektet. Ett medlemskap i Humanisterna får inte förutsätta engagemang i sociala aktiviteter som innebandy, körsång eller utflykter. Det måste också få vara ett rent ideologiskt och politiskt ställningstagande.

Jag delar också helt åsikten att ordföranden förvisso är en central figur i ett förbund, men att han eller hon inte rimligen kan eller ska göra allting. Därför är jag glad att vi har en styrelse och ett förbund där många andra personer drar ett stort lass för att våra idéer ska uppmärksammas i media. Det har gjort oss mycket framgångsrika på kort tid. P C Jersild, Dilsa Demirbag-Sten, Björn Ulvaeus och Lena Andersson bör nämnas särskilt, då de betytt mycket för humanismens spridning till en större krets av människor.

Att lyssna är viktigt, och demokrati är ofta en komplicerad process. I slutänden

blir resultatet alltid bättre än om man valt att inte lyssna. Det var också anledningen till att styrelsen valde att gå ut med en remiss till lokalavdelningarna för att ta reda på de mest aktiva medlemmarnas åsikter i tidskriftsfrågan. Många ville gå längre och sälja hela tidskriften, men styrelsen stannade för att behålla visst ägande i tidskriftsbolaget.

Genom samarbetet med Fri Tanke åstadkommer vi två saker parallellt: Eftersom förlaget nu tar ansvar för utgivningen genom sitt huvudägande av tidskriften har vi kraftigt förbättrat förbundets ekonomi, samtidigt som vi genom förlaget får en avsevärd satsning på kvalitet och spridning av denna viktiga idé- och kulturtidskrift. Sverige behöver en stark tidskrift med humanistisk värdegrund i upplysningstraditionens anda. På så sätt kan vi nå ut till mångdubbelt fler människor för att sprida våra idéer.

Förlagets övriga utgivning vilar på samma humanistiska värdegrund, med jubileumsutgåvan av Hedenius Tro och Vetande som det senaste exemplet.

Så länge förbundet Humanisterna nekas statligt stöd och erkännande på samma villkor som andra livsåskådningsorganisationer, tror jag vi måste vara öppna för att samarbeta med likasinnade partners. Så gör vi med konfirmationsverksamheten i och med att Stiftelsen Människan ger oss finansiell säkerhet, så gör vi med ABF som tillhandahåller lokaler och arvoden till studiecirkelledare och föredragshållare. Humanisterna växer genom partnerskap, vilket ökar spridningstakten för humanism och sekulära perspektiv i samhället.

När humanistiska värderingar får större spridning i samhällsdebatten motiveras också fler att engagera sig i nätverk och lokalavdelningar, vilket ytterligare kommer att utveckla demokratin på alla nivåer inom förbundet. För demokrati är en process som aldrig avstannar.

Jag ser fram emot många bra idéer om hur vi kan förbättra denna process, och jag antar Ingvar Åhman-Eklunds utmaning. Vi genomför nu bland annat en omfattande medlemsenkät för att ta reda på vad våra medlemmar verkligen tycker är bra och dåligt i förbundets verksamhet. Vi ska sträva efter att vara demokratiska föredömen, och samtidigt fortsätta arbeta för att synas och höras i offentligheten. Det vinner alla humanister på.

■ *Christer Sturmark*,
förbundsordförande

Reflektioner av en novis

Jag blev medlem i Humanisterna efter att ha tilldelats Hedeniuspriset 2007. Våren 2009 invaldes jag i Förbundsstyrelsen. Mina erfarenheter av förbundet är med andra ord begränsade. Samtidigt besitter jag kanske något av nybörjarens ännu oförvillade blick.

Ska Humanisterna vara en levande folkrörelse eller stagnera som ”en intellektuell toppstyrd diskussionsklubb”? Vad är då en folkrörelse? Definitionen är inte precis självklar. Av tradition brukar man räkna med att Sverige har tre folkrörelser, Arbetarrörelsen, Nykterhetsrörelsen och frikyrkorna. De är samtidigt massrörelser. Att ett förbund med 6 000 medlemmar skulle kvalificera sig som folkrörelse i det perspektivet ter sig inte alldeles realistiskt. Vad vi kan hoppas på är en expansion som fortsätter.

Med folkrörelse kan man också avse en förening med en väl utvecklad intern-demokrati. Formellt sett tillhör förbundet den kategorin. Kongressen är suverän, den fastställer stadgar, mål och väljer förbundsstyrelse. Mellan kongresserna är det förbundsstyrelsen som beslutar. Är kongressen missnöjd med detta, kan styrelsen avskedas.

Två händelser under 2009 har kommit

att uppta mycket tid i styrelsen. Den första var kampanjen ”Gud finns nog inte” på försommaren. Kampanjen hade aldrig kommit till stånd om inte Christer Sturmarm lyckats titta ihop en dryg miljon och sedan skaffat oss betydande rabatter för annonseringen.

Flera av oss andra blev sedan indragna i debatter i medierna. Vi har också ställt upp på möten och paneler. Den ”centralstyrda” kampanjens resultat blev tusen nya medlemmar.

Beträffande den andra stora frågan – Humanisten framtid – såg förbundsstyrelsen ingen annan lösning än att sälja 90 procent till Fri Tanke, ett förlag som delar Förbundets grundvärderingar. Det var inget lätt beslut. Hade det varit praktiskt möjligt, hade vi med lättnad hänskjutit det till kongressen. Men det var alltså inte möjligt eftersom anbudet var tidsbegränsat. I stället fick styrelsen välja den näst bästa lösningen, en remiss till lokalavdelningarna. Väger man samman svaren var flertalet positiva till en försäljning.

Att styrelsen handlar enligt stadgarna hindrar ju inte att vissa medlemmar trots detta kan uppleva vårt agerande som toppstyrning. Kampanjen ”Gud finns nog inte” kan förstås också uppfattas som ett

odemokratiskt initiativ. Styrelsen måste då fråga sig vad vi kan göra för att minska den klyftan. Ett förslag kan vara att ta in fler medlemmar från olika delar av landet i förbundsstyrelsen. Vi kan också – när ekonomin så tillåter – se till att lokalavdelningarna får mer egna pengar till lokala aktiviteter.

Påståendet att förbundsstyrelsen skulle vilja lägga sordin på lokala aktiviteter är inte sant. Tvärtom, vi välkomnar, ja efterlyser lokala initiativ. Men att initiera lokala aktiviteter kan aldrig vara förbundsstyrelsens ansvar. Att det varit klen med ekonomiskt stöd till lokalavdelningarna är beklagligt men inte så konstigt då vi befunnit oss i en akut ekonomisk kris.

Är då vi i förbundsstyrelsen – som påstås – på väg att bli en ”intellektuell toppstyrd diskussionsklubb”? Jag önskar det fanns något fog för det påståendet. Verkligheten är att våra möten under 2009 nästan helt upptagits av kampanjarbete, krishantering, budgetfrågor och andra ”trivialiteter”. Den dag vi kan sitta ner och ägna ett helt sammanträde åt idéer och intellektuella dialoger ser jag verkligen fram emot.

■ P C Jersild

Få en viktigare roll i samhället

Fantastiskt bra att tidskriften Humanisten nu får mer resurser så att denna redan mycket ambitiösa publikation kan bli ännu bättre och spela en viktigare roll i samhällsdebatten.

Aldrig har det känts så nödvändigt med en tidskrift som verkar i upplysningens anda, tar sig an teman som andra skyggar för och orkar utforska ämnen bortom det enkla, automatiserade och

ogenomtänkta. I vår hetsiga tid behövs människor och texter som vågar odla den noggranna långsamheten och den omsorgsfulla tankens primat.

■ Lena Andersson

Demokrati är viktigt

Humanismen i Sverige har nu en tidning och vi från förbundet Humanisterna som f.d. ägare kan önska den all framgång!

Vi står alla på samma grund: Humanisternas Manifest 2000! Och utan våra medlemmar och vårt förbund hade tidskriften Humanisten inte blivit vad den hitills har varit, inte varit åtråvärd. Jag skriver ”vi” för jag utgår ifrån att vi medlemmar kan ställa sig bakom dessa rader.

HumanistInfo är nu förbundets och medlemmarnas eget revir och vi lutar på att det blir en medlemstidning fri för de-

batt och tankeutbyte, för information och inspiration!

Försäljningen gick så fort att nog bara ett fåtal har förstätt vad som hände. För det stämmer väl att det i den föregående verksamhetsberättelsen från årsmötet i mars 2009 inte står något om eventuell försäljning av Humanisten? Och skulle det ha varit klart för oss att våra stadgar kan tydas så att en försäljning skulle vara ett ”löpande ärende” för förbundsstyrelsen? Är det ekonomin eller innehållet i tidskriften som blev orsaken till den

snabba affären? Och hur ställde sig de som reserverade sig? Det är nog mycket som vi medlemmar vill (och har rätt till) att få klarhet i.

En öppen diskussion, och eventuell motion på kommande årsmöte tror jag alla förbundets avdelningar och informerade medlemmar önskar sig.

Demokrati är viktigt – vi Humanister ska vara speciellt noga med det eftersom hela vår samhällssyn bygger på de värderingarna.

■ Kaj Fölster

Glädjande beslut om tidskriftens framtid

Humanisternas styrelse har beslutat att Fri Tanke förlag ska överta utgivaransvaret för tidskriften Humanisten. För mig som huvudansvarig redaktör är det ett välkommet beslut. Det innebär också ett viktigt vägval. I och med förlagets satsning på att utveckla och marknadsföra tidskriften skapas nya förutsättningar för en humanistisk journalistik i Sverige.

Redaktionen har de senaste åren arbetat med utgångspunkt i ett tydligt formulerat mål och uppdrag från Humanisternas medlemmar: Enligt verksamhetsplanen ska vi utveckla ”en kvalitetspräglad tidskrift för idé- och kulturdebatt”, en tidskrift som förväntas kunna hävda sig väl bland andra i samma genre. Således inte en medlemstidning – den rollen fyller HumanistInfo som bekant – utan ett fristående forum där vi granskar och debatterar samhällsnormer, etik och livsåskådningsfrågor utifrån den humanistiska och sekulära värdegrund som gör tidskriften unik bland idéburna publikationer i Sverige.

Uppdraget från medlemmarna är att vi ska nå utöver kretsen av de ”redan frälsta” och fungera som en röst för humanistiska värderingar i offentligheten.

Det är en lovvärd ambition, men för att leva upp till den krävs betydligt större resurser än förbundet kan avsätta för publicistisk verksamhet idag.

Behovet av en kvalificerad humanistisk idétidning är uppenbart i en tid då många debattörer skyggar för frågor om religionens samhällsroll, då en vetenskaplig grundsyn inte sällan ifrågasätts och då kulturellrelativistiska röster till stor del dominerar debatten om mänskliga rättigheter. Humanisten under nuvarande redaktion har strävat efter att belysa och debattera en bred repertoar av ämnen från människorättsfrågor till filosofi, kunskapsteori och existentiella frågeställningar. Inte minst har vi satt fokus på kvinnors utsatthet i religiösa kontexter – en fortfarande gravt och obegripligt försummad problematik i de flesta medier, trots att förtrycket av kvinnor med fog kan kallas den viktigaste människorättsfrågan i vår tid. Vi har lyft fram humanistisk etik och ideologi ur akademiskt perspektiv, men även genom internationella konferensrapporter och reportage med mera. Därutöver har vi kunnat presentera

långa originalintervjuer med flera av vår tids mest intressanta och inflytelserika humanister: Sam Harris, Richard Dawkins, Michel Onfray, Peter Singer och Ayaan Hirsi Ali.

Förbundet har sedan 2007 gjort vissa ekonomiska satsningar på tidskriften. Engagemang, inspiration och goda uppslag saknas inte och många duktiga skribenter har bidragit ideellt med material de senaste åren, men sett till redaktionella resurser lever Humanisten fortfarande nära existensminimum. Det har varit en tuff utmaning att nå dit där vi nu är och en fortsättning är svår att tänka sig under nuvarande former. Utan möjlighet att arvoda skribenter kan vi inte planera utgivningen långsiktigt, inte initiera eller driva debatt på egna villkor, inte beställa reportage eller recensioner, inte göra temanummer – för att bara nämna några exempel på de publicistiska begränsningar vi lever med idag.

Med så snäva budgetramar i kombination med ambitiösa kvalitetsmässiga mål skapas samtidigt en arbetsbelastning på redaktionen som i längden inte är hållbar.

Hela tidskriften – ca 60 sidor fyra gånger per år – produceras i teorin på 75 procent av en heltidstjänst, men givetvis är detta inte praktiskt möjligt. Omfattande ideella insatser krävs i själva verket för att åstadkomma nuvarande kvalitet och antal sidor på årsbasis. Även detta är ett viktigt perspektiv att hålla i minnet när man diskuterar villkoren för Sveriges enda humanistiska idétidning.

Den feedback redaktionen fått de senaste två åren är glädjande nog mycket positiv och i vår aktuella läsundersökning, som genomfördes i december 2009, uttrycker prenumeranterna stark uppskattning för Humanisten (enkätresultatet kan läsas i sin helhet på www.humanisten.se/download/humanisten2009.pdf). Det de flesta läsare prioriterar högst och helst vill se i tidskriften framöver är just reportage och artiklar om religionens roll i samhälle och internationell politik, däribland kvinnors utsatthet i religiöst styrda eller influerade länder. Många efterfrågar också ett moralfilosofiskt samtal och en diskussion om vad nya vetenskapliga rön betyder för vår människosyn och verklighetsuppfattning.

Våra läsares respons bekräftar tydligt

önskan om en hög journalistisk ambitionsnivå och understryker vårt behov av material från professionella skribenter, forskare och sakkunniga inom livsåskådningsområdet – något tidskriften bör innehålla i mycket större omfattning än idag. En målinriktad satsning på journalistisk utveckling och marknadsföring krävs helt uppenbart för att vi ska kunna komma vidare.

Det är därför glädjande att Humanisterna har inlett ett samarbete med Fri Tanke förlag som möjliggör just investeringar och större resurser för tidskriftens utveckling. Humanisterna har därmed tagit ställning för en fortsatt ambitiös publikation, som förhoppningsvis både kan öka våra nuvarande läsares behållning av den humanistiska idédebatten och nå ut till många fler. Vi vill mycket och vi hoppas kunna göra tydligare avtryck i det offentliga samtalet framöver! Beslutet om tidskriftens framtid kom inte en sekund för tidigt.

■ Sara Larsson, redaktör

Ett förutsebart nej till Humanisterna som statsbidragsberättigat trossamfund

Enligt lagen (1999: 932) om stöd till trossamfund får 22 trossamfund och samverkansorgan statsbidrag i olika former, främst i förhållande till antalet medlemmar. 2007 var bidragssumman 50 miljoner kronor. Syftet är att ge samfunden förutsättningar att bedriva en ”aktiv långsiktigt inriktad religiös verksamhet i form av gudstjänst, själavård, undervisning och omsorg” (2 §). För att vara berättigat krävs vidare att ”samfundet bidrar till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på och att det är stabilt och har egen livskraft”. Lagen har hittills inte ansetts kunna göra det möjligt att stödja en sekulär livsåskådningsorganisation som Humanisterna. I samband med att lagen kom till i slutet av 1990-talet försökte Humanisterna utan resultat få in en skrivning i lagen som öppnade en sådan möjlighet. I en skrivelse till Regeringen 2001 begärde vi att lagen skulle ändras men fick avslag.

Humanisterna har senare vid tre tillfällen, 2006, 2007 och senast i november 2009, ansökt om att bli en bidragsberättigad organisation med utnyttjande av en egen tolkning av lagen och ett litet ovanligt påstående att buddhismen inte är en religion. Eftersom buddhisterna fått statsbidrag borde Humanisterna också få det. Styrelsen står bakom ansökan och det innebär att alla ledamöter anser att Humanisterna passar in på lagens beskrivning i 2§ av ett trossamfund. Jag har för min del svårt att förstå den ståndpunkten. För regeringen har det varit lätt att avslå ansökan. Avslaget är enligt min mening ingen överraskning om man läser lagen och förarbetena till den. Får man upprepade gånger avslag brukar man i andra organisationer ta sig en fundering över varför man inte lyckas. Vi är flera som tycker att det är direkt olämpligt att föra in oss under begreppet trossamfund och att likna våra humanistiska ceremonier med lagens ord om gudstjänst och själavård.

Den enda lösningen, enligt min mening, är att lagen får ett tillägg om att stödet också ska omfatta sekulära livsåskådningsorganisationer. Det är den lösning man har valt i Norge i motsvarande lagstiftning. Detta kräver dessvärre ett

utredningsarbete som tar tid. I ett sådant finns det anledning att samtidigt ta upp den allvarliga bristen i tillämpningen av lagen, när det föreskrivs att samfunden ska bidra till att främja de grundläggande värderingarna i samhället. I en artikel i Humanisten 2006:4 *Statsstödet till trossamfundet får underkänt* har jag beskrivit en seriös rapport med många olika experter som visade att nuvarande riktlinjer är så otillräckliga att de inte kan tillämpas. Inom många samfund finns en inställning till kvinnor, homosexualitet, omskärelse som kommer i strid med de grundläggande värderingarna i vårt samhälle. Slutsatsen var helt enkelt att statsstödet fick underkänt. Det är beklagligt att regeringen avstått från att åtgärda den rapporten.

Min artikel avslutades med ett förslag till Humanisternas styrelse att den hos regeringen skulle begära en utredning som tog upp både den anmärkningsvärda bristen i tillämpningen av lagen och angelägenheten att föra in sekulära livssynsorganisationer bland de bidragsberättigade. Den bidragsfördelade samarbetsnämndens sammansättning måste i det sammanhanget förändras. Mitt förslag förkastades.

Nu har tre år gått. De skulle kunna ha använts till att både få i gång och genomföra det föreslagna utredningsarbetet. Nu står vi inför riksdagsval. Kanske är detta en fråga för Humanisterna att aktualisera i höstens valrörelse men göra det med ett genomarbetat förslag om behovet av lagändring för att tillfredsställa vårt elementära krav på jämställdhet mellan religiös och icke-religiös livssyn. Om det kravet råder ingen oenighet inom vårt förbund. Det är vägen dit jag vill aktualisera. Vi borde ställa frågan till de två allianserna: Kommer ni att satsa på en ändring av lagen om stöd till trossamfund?

■ Carl-Johan Kleberg

F.d. ordförande för Humanisterna

Likhet inför lagen?

• Replik till Carl-Johan Kleberg

Jag vill börja med att uttrycka min uppskattning för att en före detta ordförande i förbundet Humanisterna ger sig in i debatten om hur vi agerar i förhållande till stat och regering. Så ska en levande debatt i förbundet vara.

Humanisterna har alltså krävt att statens ska tillämpa likvärdig hetsprincipen vad gäller statligt stöd till livsåskådningsorganisationer. Så länge staten delar ut statligt stöd till olika religiösa samfund, bör även en sekulär livsåskådningsorganisation som Humanisterna få del av stödet. Antingen avskaffar man dessa statliga stöd helt och hållet, omtolkar lagen eller modifierar den (det är egalt vilket) så att alla livsåskådningar behandlas lika. Allt annat är ovärdigt en sekulär stat.

Carl-Johan Kleberg hade väntat sig att regeringen skulle avslå vår begäran om statsbidrag. Det hade jag också. Det kan dock finnas fler än ett skäl att skicka en ansökan till regeringen i detta ärende.

Huvudskälet är inte att få statsbidrag som kanske Kleberg förmodar, utan något helt annat. Somliga minns kanske när SSU för några år sedan ansökte om att få starta en socialistisk friskola. Några få lurades att tro att syftet var att SSU verkligen ville starta en sådan friskola, men ganska snart avslöjade SSU sin poäng med ansökan: Att påvisa det absurda i att religiöst ideologiska friskolor accepteras i samhället, men inte politiskt ideologiska friskolor.

Humanisternas ansökan ska ses i ljuset av detta. Med vår ansökan vill vi visa det absurda i att staten ekonomiskt stöttar vissa verklighetsuppfattningar men inte andra. Vi vill också lyfta fram i ljuset de fullständigt ohållbara skäl som kulturministern hänvisar till för att slippa ta tag i denna fråga.

Det viktiga är alltså inte att få statsbidraget (det skulle inte handla om särskilt mycket pengar för Humanisternas del) utan om principen om det sekulära samhället. Det är ovärdigt ett samhälle som kallar sig sekulärt, att diskriminera en humanistisk livsåskådning och samtidigt stödja pingstkyrkan, bibeltrogna vänner, muslimska samfund, buddhister med flera.

Låt mig teckna bakgrunden till vår ansökan (som naturligtvis var förank-

rad i förbundsstyrelsen): Staten delar ut drygt 50 miljoner kronor årligen till olika livsåskådningsorganisationer enligt den lag som kallas ”lagen om statligt stöd till trossamfund”. Redan här gör vi i vår ansökan en viktig markering: Lagtextens byråkratiska språkbruk talar om ”trossamfund”, något som i sin religiösa innebörd Humanisterna självklart inte är eller vill vara. Men ett ”samfund” behöver inte vara religiöst. Det finns litterära samfund, likaså vetenskapliga.

Inte heller ställer vi Humanister upp på vad prästerskapet ibland hävdar om oss: ”Humanisterna tror inte på någonting” (Prästen Sara Blom m.fl. i Göteborgsposten 27/6 2009). Humanister tror tvärtom på mycket; vi tror på människans förmåga som förnuftsvarelse, vi tror på människans förmåga att ta moraliskt ansvar. Vi tror på mänskliga rättigheter, den vetenskapliga metoden, jämställdhet, rätten att slippa indoktrineras av religiösa dogmer, att godhet kommer inifrån, inte uppifrån. Listan kan göras lång. Varför ska vi acceptera kanslisvenskans reservation av ordet ”tro” att bara gälla religiösa sammanhang?

I sin artikel citerar Kleberg lagtextens krav på ”verksamhet i form av gudstjänst”. Departementet har för länge sedan frångått detta krav genom att ge buddhisterna del av nämnda statsbidrag. Traditionell buddhism är ateistisk och buddhister förrättar följaktligen inga gudstjänster.

Detta blev knepigt för departementet, men man löste det genom tillägget att ”begreppet ’gudstjänst’ ska tolkas i vid bemärkelse, så att även sammankomster i meditatív syfte inkluderas i definitionen (se t ex prop. 1997/98:116 s 20).

Ordet ”meditation” kommer av latinets medita ’tio och betyder ’eftertanke’ eller ’reflektion’. En stor del av Humanisternas verksamhet såsom seminarier, studiecirklar, sommarkurser etc. handlar just om reflektion och eftertanke. Reflektionen och kunskapssökandet är centralt i den humanistiska livsåskådningen. Varför ska en stat premiera en viss sorts medita ’tio (den som buddhisterna ägnar sig åt) men inte en annan? Inte kan det väl vara så att Humanisternas frånvaro av rökelse och mässandet av mantran avgör rätten till statligt stöd?

Kulturministern menar att den avgö-

rande skillnaden mellan buddhister och humanisters rätt till statligt stöd är att buddhismen har ca 500 miljoner anhängare runt om i världen. Ministern glömer då det faktum att Humanisterna representerar människor med sekulär livssyn, till exempel ateister, agnostiker och sekulära (som ser gudsfrågan som politiskt irrelevant). Det innebär ca 750 miljoner människor i världen, betydligt fler än Buddhisterna. Kulturministerns argument är felaktigt. Dessutom bygger det svenska systemet med statligt stöd på antalet medlemmar i Sverige. Medlemmarna i förbundet Humanisterna är många gånger fler än medlemmarna i Sveriges Buddhistiska samfund.

För oss humanister är det självklart att humanismen inte är en religion. Däremot är det en livsåskådning. Om staten ska anse att buddhism eller islam ”duger” som livsåskådning, men inte humanism, då är den sekulära staten en bluff.

Hela poängen med Humanisternas ansökan till regeringen är att påvisa det absurda med ett statligt stöd som delas ut godtyckligt till de livsåskådningsorganisationer som kulturministern tycker är tillräckligt flummiga för att erhålla statsbidrag.

Jag har haft personliga samtal med många av statsråden, inklusive statsministern, under året. Samtliga delar vår åsikt att den nuvarande tillämpningen av det statliga stödet är inkonsekvent och olämpligt. Systemet är inte värdigt ett sekulärt samhälle.

Men givetvis har Carl-Johan Kleberg rätt: Det är angeläget att den nuvarande lagstiftningen ändras eller omtolkas, och våra envetna ansökningar påminner regeringen ständigt om detta. Kanske bör vi också lyfta frågan till Europadomstolen. Det ska vi diskutera i styrelsen under våren.

Något förslag från Kleberg om en utredning om lagändring har mig veterligen aldrig förkastats. Jag tycker det är en alldeles utmärkt idé och välkomnar ett sådant förslag. Men det ena utesluter inte det andra.

■ *Christer Sturmark*, förbundsordförande

PS. Humanisternas ansökan till regeringen finns i sin helhet på <http://humanisterna.se/material/ansokanomstatsbidrag2009.pdf>.

Humanisterna har tappat fokus

Det var den 6 april jag skickade inlägget. Nedan följer en förkortad version av dagens insändare – vidare kortning innebär i princip ”refusering”.

Jag har beslutat att lämna föreningen Humanisterna med omedelbar verkan. Detta av två skäl.

1) I april i år skickade jag en kritisk insändare till föreningens medlemstidning Humanistinfo rörande professor Torbjörn Tännsjö's uttalande på en medlemsträff i Göteborg där han sa: ”Jag föraktar religiösa människor. De är svaga i anden ...”. Min insändare refuserades av redaktionen, vilket tyvärr bekräftar att det inte ens i vår förening är speciellt högt i tak. Ett graverande faktum i sammanhanget är att vår ordförande Christer Sturmark, som också hörde vad Tännsjö sade, aldrig bevärdigade mig med ett bemötande på mitt direkta ifrågasättande. Sturmark har däremot tagit professorn i sin famn och fortsatt att anlita honom vid ett antal seminarier och andra träffar under året. Vad säger det om vår ordförande..? Det Lord Chesterfield en gång sade — ”Oförrätter glöms ofta, men aldrig förakt. Vår stolthet minns det för alltid” — väger tungt i detta sammanhang!

Vi icke religiösa måste självfallet respektera alla människor för vad de är och för deras trosuppfattning — inte förakta dem!

2) I det kaotiska och obegripliga universum vi alla lever i, har människor olika behov av andlig ledning. Att försöka få vuxna människor att ta avstånd från sin övertygelse om Guds existens är därför som att hålla vatten på en gås. Det är fruktlöst att i debatt efter debatt försöka påvisa att Gud inte finns samt att hävda att troende måste lida av en psykisk villfarelse och att de till varje pris måste botas. Denna insikt tycks ledningen inom

Humanisterna sakna, eller är det kanske så illa att själva debatten har blivit målet i ren och skär självbespeglning? I vilket fall som helst anser jag att föreningen skjuter över målet.

Humanisternas fokus i Sverige får enligt mitt förmenande inte ligga på de intellektuellas egocentriska debatt om Guds förmenta existens. Istället måste man genom ett målmedvetet politiskt agerande försöka få stopp på övergrepp på barn — varför inte i samverkan med BRIS som dess politiska gren?! På så vis skulle vi på lite sikt kunna få ett slut på både omskärelse och religiös indoktrinering i konfessionella friskolor. Stympning av unga människors sinnen är otvivelaktigt den viktigaste orsaken till att hagiarkin kan hålla stora delar av världens människor i ett hallucinatoriskt psykotiskt (h)järngrepp. Att bekämpa denna hjärntvätt av barn måste bli Humanisternas primära uppgift.

Jag ber att få tacka för mig.

■ *Pelle Båth*

Svar:

Vid en genomgång av all e-post tillbaks till augusti 2008 hittar jag inget från dig. Jag har letat i två mejlhanterare, i mapparna Inkorg (samtliga mejlkonton), HumanistInfo, Humförbund, HumVäst samt Skickat om jag skulle ha svarat. Papperskorgen töms efter en vecka. Trots detta kan jag naturligtvis ha missat men ser ingen anledning till varför jag skulle ha ratat just ditt inlägg. Sedan mitt tillträde våren 2008 har jag inte förkastat något inlägg mig veterligt över huvud taget.

En debatt om Torbjörn Tännsjö's uttalande oavsett hur det föll välkomnas självklart. Till hans försvar kan sägas att han ”lyder under” samma yttrandefrihet som alla vi andra samtidigt som han får

finna sig i att hans precis som alla andras uttalanden skärskådas.

För egen del försöker jag skilja på tro och vetande. Alla har rätt till sin tro! Det är när troende påstår sig veta att gud finns i något slags objektiv form som vi andra också ska rätta oss efter som det blir problem. Dessutom tar jag å det bestämdaste avstånd ifrån religioners fasansfulla ytttringar som barnnäkenskap, könsstympning inkl manlig, stening av kvinnor osv. Det borde vara uppenbart för alla oavsett medlemskap eller inte.

Kjell Ericson, redaktör

Replik till Pelle Båth

Jag beklagar att jag inte svarat på ett e-postmeddelande du skickat mig. Sanningen är tyvärr att jag inte hinner med min e-post såsom jag skulle önska. Kan- ske ett tecken i tiden i vårt IT-fierade informations-samhälle. Så här kommer mitt svar:

Torbjörn Tännsjö's kommentarer i en debatt får naturligtvis stå för honom själv och ingen annan. Tännsjö har ofta mycket intressanta och ibland provocerande saker att säga om sakernas tillstånd. Det betyder inte att han alltid är representativ för Humanisterna. Du hävdar själv att stora delar av världens befolkning hålls i ett ”hallucinatoriskt psykotiskt (h)järngrepp”. Med ett sådant uttalande förvånar det mig att du upprörs över Tännsjö's kommentar.

Förbundet Humanisterna står upp för alla människors rätt att tro på vad de vill. Det är först när kravet på andra människors inordning under egna tron gör sig gällande, som vi humanister hävdar att mänskliga rättigheter alltid måste ha företräde.

Christer Sturmark,
förbundsordförande

Begravning utan kropp

En pionjär inom Svensk Begravningskooperation har avlidit. Ingen begravningsakt ska äga rum, helt på begäran av den som avled. (Således inte på de anhörigas önskan.) Detta faktum framgår av minnesord och dödsannons den 4 november i Eskilstuna-Kuriren.

Att en hög chef inom Fonus inte vill ha en jordfästningsakt över sig själv, är enligt min mening mycket intressant och

dessutom synnerligen humant gentemot de sörjande. Det är allt vanligare att döda begravs utan någon ceremoni. De kremeras och askan läggs därefter i en minneslund – utan tal eller andra ceremonier.

Inom begravningsbranschen kallas dessa för ”direktare”, d.v.s kroppen sveps till exempel på sjukhus, kremeras och begravs direkt utan närvaro av någon av de sörjande. Naturligtvis kan de sörjande he-

dra den döde i en kollektiv minnesstund, utan att kistan med kroppen är närvarande. Det är nog så plågsamt att mista nära och kära. Begravning med jordfästningsakt är ett uråldrigt och primitivt sätt att sörja de döda.

Att begravningsbyråerna får minskade intäkter med ökat antal ”direktare”, är sorgligt men överkomligt.

■ Kent Lund

Begravningsplats för konfessionslösa

I HumanistInfo nr 3, 2009 hade jag en insändare där jag uppmanade humanister i Östersundsområdet att meddela sig till mig för att ge tyngd åt mitt förslag att upprätta en särskild gravplats för konfessionslösa. Jag påminner om saken.

Jag vill göra alla uppmärksamma på en utredning som nyligen har avgivits till kulturministern, kallad Begravningsutredningen. Det rör sig om ett mäktigt opus på flera hundra sidor, som utmyn-

ner i ett lagförslag. Lagen föreslås gälla från 1 januari 2011.

Ett förslag är följande:

”Vi föreslår också att begravningsombudens skyldighet att kontrollera tillgången på begravningsplatser för dem som inte tillhör något kristet trossamfund skall framgå av begravningslagen.”

Här bör Humanisterna föreslå en komplettering, att tillgången på särskilda begravningsplatser också ska gälla döda

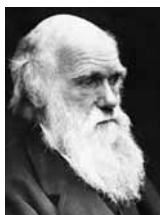
som är konfessionslösa.

Det torde också finnas andra saker i lagförslaget som bör kommenteras av Humanisterna.

Utredningen kan hämtas under:
[www.regeringen.se/
content/1/6/13/27/78/31909ff.pdf](http://www.regeringen.se/content/1/6/13/27/78/31909ff.pdf)

Utredningen kan också beställas, men då får man betala för den, hos Statens offentliga utredningar. SOU 2009:79

■ Olav Stenseth, Brunflo

Vad har Charles Darwin betytt för dig?

Göran Greider, chefredaktör för Dala-Demokraten

Han är en vetenskaplig hjälte. Hans berättelse om jorden runtseglingen på Beagle är en stilistisk förebild, att kunna skriva så där enkelt, han är en bra berättare. Det är den av

alla hans böcker som går att läsa som underhållning och njutning. Olof Lagercrantz menade att Darwins reseskildring är stor litteratur och det blev den för att han inte avsåg att skriva stor litteratur utan han var ute i ett bestämt ärende,

såg någonting som var fantastiskt och så kom den här enkla fantastiska berättelsen ut. Jag har ju gått och blivit religiös men anser att vetenskapen självklart ska vara ateistisk. Darwin är alltså en hjälte och ett stilistiskt föredöme.

Må Humanisternas själar brinna!

Kanske gläds vissa fundamentalister med mig över Humanisternas brinnande själar, om än på lite olika sätt. De eldsjälar vi har i förbundet har målmedvetet och idogt format Humanisterna till, så vitt jag ser, det enda tydliga ansiktet för en organiserad sekulär livsåskådning i Sverige.

I ett retrospekt över mina tre år som (passiv) medlem i förbundet tänkte jag här lista upp några av de aktiviteter jag sett som särskilt framstående och som jag dessutom menar har ”outnyttjad potential”. Nedanstående gör alltså inte anspråk på att vara omfattande (eller ens korrekt?) utan bör bara ses som en enskild medlems bild och spontana tankar för ett konstruktivt framåtskridande.

Det verkligen *händer* saker i, och med, Humanisterna! Eller vad sägs om följande.

- Humanisterna i rampljuset: Tack vare individinsatser har förbundet omnämnts en hel del i den offentliga debatten. Glädjande! För ett ideologiskt förbund kan

föga annat vara viktigare än budskaps-spridandet. Frågan är förstås om det skett ”tillräckligt”? Känner gemene svensk till Humanisterna? Kan man ta ställning till vårt budskap? I min erfarenhet är svaret tyvärr ’nej’ varför jag gärna skulle se en medveten intern debatt kring hur den ”of-fentliga uppmärksamheten” kan utökas. (F.ö. tycker jag att de individer som ligger bakom uppmärksamheten förtjänar tydligare internt erkännande. Utmärkelser? Omnämning vid årsmöten? ...)

- Offentliga föreläsningar: Som en del i ovanstående punkt har särskilt de många (!) öppna föreläsningarna och debatterna varit framträdande. Den som vet vad det krävs bara för att förbereda en endaste offentlig föreläsning håller nog med mig i mitt utlåtande; Imponerande! Samtidigt, tror jag faktiskt inte att vi utnyttjar potentialen fullt ut i dessa tillfällen! T.ex; Värvas medlemmar aktivt vid dessa tillfällen? Bjuds press in? Uppmanas folk att ta med sig vänner? Jag föreställer mig att

”det svåra redan görs medan de lågt hängande frukterna finns kvar”.

- Gud finns nog inte! Tveklöst en av de största händelserna under mina tre år som medlem. Helt otroligt! Om jag förstår det rätt möjliggjordes kampanjen inte minst av en enskild individs ekonomiska bidrag. Jag undrar dock en sak avseende denna, och ”viktiga aktiviteter” i allmänhet; tillfrågas ”gemene medlem” alls? Jag avser inte endast angående kapital utan även kompetens? Spontant känns det som förbundet går miste om ”potential” genom att inte fråga aktivt.

- ”Kändisar”. Under min medlemstid har jag också sett ett imponerande antal kändisar – såväl politiker, artister och näringslivsfolk – generöst ställa upp med både tid, ansikte och röst för att uttrycka ett direkt stöd eller en indirekt bekräftelse av oss. Det är inte självklart att en offentlig personlighet vill visa sitt ansikte i detta politisk-ideologiska sammanhang eftersom det kan påverka både offentlig

Jourhavande
Medmänniska

Sökes
stöd – inlevelse – hopp

Välkommen att bli Jourhavande Medmänniska du också!

Har du tid att lyssna?

Vi behöver bli fler som tar emot de som ringer till Jourhavande Medmänniska!

Att vara Jourhavande Medmänniska är en ideell handling som passar dig som vill bidra till andra människor – med din tid och din medmänsklighet.

Jourhavande Medmänniska är en telefonjour som är bemannad klockan 21.00–06.00 alla dagar på året.

Hit kan människor ringa om de behöver någon att tala med.

Föreningen är religiöst och politiskt obunden. Den som ringer till oss får vara anonym, liksom vi i juren är. Som Jourhavande Medmänniska sitter du i genomsnitt ett trettimmarspass per månad. Du kommer att få gå en grundkurs, delta i gruppmöten med andra ”JM:are” och få fortbildning varje år.

Är du intresserad av att få veta mer och bli en av oss?

Välkommen att kontakta vår utbildningsansvariga, Berit Hasselmark, eller vårt kansli så berättar vi mer.

Du når oss antingen via e-post: kurs@jourhavande-medmanniska.com eller på telefon **08-10 10 04**.

Jourhavande Medmänniska

image och karriär. Mycket fint av dessa individer att ställa upp och givetvis ser jag gärna mer av detta, inte minst ur en "dragplåster-aspekt".

- Förtydligande av partipolitisk obundenhet: Jag har ingen uppfattning om styrelsemedlemmars individuella kompetens men det måste ses som positivt att styrelsen formats att inneha ett antal välkända politiskt knutna namn – just ur synvinkeln att belysa förbundets partipolitiska obundenhet. Humanismen är sannerligen en ideologi för människan. Vidare gissar jag att såväl politisk erfarenhet som de olika bakgrunderna är positiva för nästa punkt;

- Ansökningar – om än avslagna – för statsbidrag: Jag anar att detta är en av de viktigaste frågorna för oss, uppenbarligen av ekonomiska skäl men kanske även för offentligt erkännande. Jag passar på att applådera de individer (vilka är det?) som envist drivit detta hela tre gånger nu. Ge inte upp! Och berätta gärna, kanske via medlemstidningen, om hur själva ansökningen går till. Vem vet; kanske engagerar

det någon med ytterligare kompetens i frågan vare sig det rör "kontakter", lobbying eller annat.

- "IT" Utöver glädjen i att se förbundets nya webbsida växa fram under min medlemstid så vill jag poängtera prestationen i att hålla en sådan uppdaterad. Bra! Dock saknar jag ett webbforum(!!!) Den nuvarande mail-listan är så aktiv att den ju inte går att ha kopplad till sin privata mail och formatet på gruppkorrespondens per e-post lämnar mycket att önska. Webbforum är överlägset grupp-mail i ett stort antal avseenden, även om det ena förstås inte exkluderar det andra. Jag betraktar smidig intern kommunikation som en "nyckel" för att engagera medlemmar där webbforum helt enkelt är det bästa som finns idag.

- HumanistInfo och Humanisten: Det är en glädje att erhålla dessa. Utöver en riktigt hög kvalitet(!) – i glädjande glasigt format – så utgör de en återkommande påminnelse om både förbundet i sig och vad vi kämpar för. Jag blir dessutom stolt när jag ser Humanisten bredvid

andra intellektuella magasin hos välsorterade tidningshandlare!

Ja, nu tänker du kanske "Men varför nämner han inte..." – och du har givetvis helt rätt. Den uppenbara grejen missade jag. Likaså har jag inte nämnt de fantastiska individer – medlemmar och icke medlemmar – som deltagit i debatterna vare sig det varit för att delge sina tankar eller sina personliga människoöden. Dessa har givit mig mycket att tänka på under mina år som medlem.

När jag ser tillbaka kommer jag också på mig att ha tagit en hel del för givet. Men det är bara att inse; bakom allt finns individer som lägger ner personlig tid som de skulle kunna lägga på annat. Jag önskar att jag personligen kunde skaka era händer men är dels lite osäker på vilka ni är och dessutom anar jag, i skrivande stund, att ni hellre vill fira jul och nyår!

Må Humanisternas själar brinna även under 2010!

■ *Matias Goldman*

Internationellt

Brittisk kampanj slog väl ut

Som många nog vet fick insamlingen till den brittiska "atheist bus campaign" en kopiös summa pengar. Av den anledning- en räckte pengarna till en kampanj till. De har nu beslutat sig för ett nytt budskap:

"PLEASE DON'T LABEL ME. LET ME GROW UP AND CHOOSE FOR MYSELF."

(Snälla, sätt inga etiketter på mig. Låt mig växa upp och välja själv.)

I bakgrunden syns vaga konturer av olika etiketter barn får, religiösa sådana som "kristet barn", "muslimskt barn" etc,

blandat med etiketter barn aldrig får som "marxistiskt barn" och "postmodernt barn".

I slaget mellan nationalisterna och multikulturalisterna blir barnets möjlighet att få växa upp tillsammans med barn från andra familjeförhållanden och själv välja åsikter överstruket. Man ser ofta religion som en form av ras, en etnisk grupp istället för en åsiktsorienterad grupp. Personligen finner jag att religiöst separerande av barn saknar bättre etiketter än "apartheid".

"Apartheid" är ett uttrycksfullt begrepp. Apartheid betyder "avskildhet" eller "åtskillnad" och användes i det sydafrikanska samhällssystemet där svarta skiljdes från vita, precis som det system vi har idag där barn i tidig ålder kan segregeras mellan "kristna" och "muslimer" i särade institutioner kallade "religiösa friskolor". Begreppet "fri" här påminner om uttrycket "fängelsekärlek". Begreppet "religiösa särskolor" betonar så mycket tydligare för vad institutionerna handlar om.

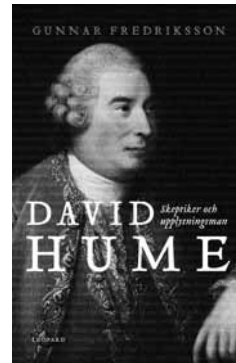
David Hume – Humanisten och skeptikern

Publicisten och före detta chefredaktören på Aftonbladet, Gunnar Fredriksson, har skrivit ännu en intressant och lättillgänglig biografi över en av vår tids stora filosofer. Fredrikssons utmärkta berättelse om Hume är precis lika pedagogisk och lättillgänglig som Humes skrifter.

David Hume (1711–1776) var en av upplysningsfilosofins förgrundsgestalter. Han var en outsider och frispråkig tänkare vars idéer fortfarande i hög grad är gångbara. Vi får även en bild av människan bakom idéerna och tankarna. Han hade moderna men ibland kontroversiella åsikter om många av tidens aktuella frågor bl.a. var han emot dödsstraff och slavhandel. Det ligger nära till hands att tro att den produktive Hume var en enstöring som mest ägnade sig åt studier men Fredriksson ger en helt annan bild. Hume var en sällskapsmänniska som ofta och gärna besökte kaffehus och pubar där han konverserade och debatterade framgångsrikt. Hume var en mångsidig man. Han slog igenom med ”Treatise of Human Nature” men det var först när han som historiker gav ut ”History of England”

som han fick en stor publik. Humes sätt att skriva historia var nyskapande. Fredriksson skriver att Hume med särskild skärpa gjorde gällande att han intresserade sig för orsaker, motiv och människors karaktärer och inte bara ville berätta om en ändlös rad av fakta.

Det avslutande kapitlet om religionsfilosofi är intressant, här finns ett stort antal idéer som är aktuella och gångbara än idag. Till skillnad mot många av tidens religiöst influerade filosofer hävdade Hume klarhet och enkelhet som ett ideal. ”Hume pläderade för vetenskapligt tänkande, även inom moralfilosofin. Han lanserade den revolutionerande idén att man inte bör tro på sådant som det inte finns belägg för”. Han avfärdade de metafysiska förklaringarna. Han ansåg att vi måste acceptera att vi är okunniga om de yttersta tingen och inte förväxla det obegripliga med det andliga, men vi bör ständigt sträva efter ökad kunskap.

Av: Gunnar Fredriksson
Leopard Förlag 2009

En konsekvens av Humes skepticism och religionsfilosofi var att han motarbetades av kyrkan som hävdade att han var kättare och ateist. Han replikerade att han omöjligt kunde vara ateist eftersom han inte förstod vad som menades med gud och därmed inte visste vad eller vem han hade att ta ställning till. Han kallade

detta för sin ”semantiska” ståndpunkt. I ett av sina mest kända verk ”Dialogues Concerning Natural Religion” skriver Hume att den primära frågan inte är om gud existerar utan vad man menar med gud. Därav följer att eftersom det är omöjligt att definiera gud kan man varken förneka eller bekräfta guds existens. Det här teologiska kryphålet existerar fortfarande och försvårar och irriterar i tro/vetandebatten eftersom det verkar finnas lika många uppfattningar om guds väsen som det finns troende.

Mats Karlholm

Fem farliga förutsättningar

De fem förutsättningarna som rubriken omnämner är hämtade från Ingemar Hedenius bok ”Tro och vetande”.

Det har sagts att Hedenius gjort det lätt för sig genom att godtyckligt ange ”postulat” för sitt resonemang och därmed ”tvingat” in de kristna i en olycklig försvarsposition. Men så förhåller det sig inte.

Nu ska jag tala om hur det egentligen ligger till. Hedenius anger tydligt och ganska omständligt fem olika förutsättningar för sitt resonemang. Poängen är att om man godtar dem, då följer resonemanget i bokens huvuddel mer eller mindre av sig självt. Godtar man dem inte så gäller inte bevisföringen. Detta är ju på intet sätt ett övergrepp utan snarast en artighet mot läsaren som inte behöver lägga ner tid på att läsa resten av boken.

De fem farliga förutsättningarna:

1. ”Att inte tro på annat än det som det finns förnuftiga skäl att tro på”. Det är ju en regel som de flesta av oss tillämpar i vardagslivet. Ett exempel: Antag att

jag längtar efter att åka till Bulgarien. Hur ska jag då gå till väga? En möjlighet är att leta upp en resebyrå och se om de har en resa som passar mig. Detta är ett exempel på rationellt beteende, eller hur? Hedenius menar nu att man bör överväga att gå lika rationellt till väga när man diskuterar de stora livsfrågorna. Men ingenstans i ”Tro och vetande” kräver han att alla ska underkasta sig detta krav. Han bara säger att han för sin del vill tillämpa det.

2. Den andra förutsättningen säger att frågan om den kristna trons eventuella sanning är en filosofisk fråga. Man kan inte skyffla undan den genom att säga att ”tron är en gåva från Gud och står därmed ovan all kritisk granskning”. Ingen kan nämligen bevisa att tron är en gåva från Gud. Alltså måste vi behandla denna fråga som en vanlig filosofisk fråga.

3. ”Det första postulatet” säger att den kristna tron inte bara är känslor och stämningar utan dessutom innehåller ett teore-

tiskt moment, d.v.s. utsagor om verkligheten, som kan vara sanna eller falska. Märk väl att Hedenius aldrig skriver att kristendom bara är utsagor om verkligheten. Han är fullt medveten om att den dessutom består av starka känsloupplevelser, etiska förmaningar och mycket annat. Men just nu väljer han att studera de teoretiska delarna: d.v.s. kristendomens påståenden om verkligheten.

4. ”Det andra postulatet” Dessa kristna påståenden kan förstås även utan att man håller med om dem. Detta är ju inte så konstigt egentligen. Vi har ju i åtskilliga decennier haft undervisning om kristendomen i skolan. Lärarna har inte behövt vara troende kristna; de har ändå ansetts behöriga att undervisa om tron – detta utan att påverka eleverna

5. ”Det tredje postulatet” Två sanningar kan inte motsäga varandra. Eller med andra ord: En självmotsägelse är alltid falsk.

Om man nu tycker att dessa fem förutsättningar är rimliga, då kan man gå vidare och läsa ”Att välja livsåskådning”

Gunnar Ståldal

Av: Ingemar Hedenius
Fri tanke Förlag En nyutgåva 2009 med förord av Lena Andersson

Den kristne Humanisten

Den 15:e december 2009 utspelades en debatt mellan Humanisternas ordförande Christer Sturmark och prästen Olle Carlsson. En del intressanta saker blev sagda som jag tror fler än jag har synpunkter på. Här är några tankar som väcktes hos mig personligen, och jag tror inte jag är ensam om att ha dem.

När Olle Carlsson säger att han är en kristen humanist så är det ett oerhört liberalt uttalande, något som troende kristna gör alltför sällan, nämligen påpekar att det är humanismen som är det centrala i kristendomen. Detta blir dock problematiskt när man tittar på vad kristendomen faktiskt står för. Visst finns det en del likheter mellan kristendomen och humanismen, men dessa är ingalunda så tydliga som man skulle kunna önska, och Olle Carlsson är inte heller helt tydlig med vad dessa är.

Faktum är att kristendomen kräver att man tror på gud för att få träda in i himmelriket, det är alltså ett tvång att tro, och alla som inte kan förmå sig att tro hamnar i helvetet, eller som den liberala kristendomen numera en aning mer välvilligt uttrycker det: blir utestängda från guds närvaro, alternativt annihilerade. Den här typen av tvång skulle aldrig en äkta humanist ställa sig bakom, det skulle vara att förneka människor deras fria vilja och rättigheten att inte tro på någonting. Detta är antagligen det starkaste argumentet för att kristendomen och humanismen (den sanna humanismen) aldrig helt kan förenas.

Olle Carlsson säger också att han misstänker att alla människor i grunden är religiösa. Vad han menar med detta tycks vara att den gud han själv tror på, på ett eller annat sätt, finns hos alla människor. Som Paulus skriver i nya testamentet är han närvarande hos alla utan undantag.

Själv misstänker jag att Olle Carlsson i grund och botten är ateist, eller åtminstone deist. Hans version av gud är i grund och botten en kraft som skapat världen, detta tycks i alla fall för mig vara den bärande tanken. Men när han samtidigt ger denna kraft attribut som kärleksfull och välvillig skapar han inte bara en rakt igenom själv motsägande gudsbild, utan också en gudsbild som inte ens med den bästa av viljor kan kallas kristen. När jag läste hans bok "Kristendom för ateister" för ett tag sedan fick jag den distinkta tanken att det var en ateist som talade. Boken skulle lika gärna ha kunnat skrivas av en ateist utan att förlora något av sin potential eller grundläggande tankegångar.

Sturmark och Carlsson talade också om vikten av

gemenskap, bland annat kristen gemenskap, kontra humanistisk gemenskap. Carlsson höll med Sturmark om att det var gemenskapen som var det viktiga, och de verkade vara ense om många frågor på många olika plan. Så varför är då Olle Carlsson kristen? Jo, för att han inte vill förlora tron på gud, han anser den till och med vara livsviktig för honom personligen. Frågan är varför Carlsson anser tron på gud vara så viktig att den till varje pris måste hållas vid liv, även om det innebär en fullständig omtolkning av religionen han tillhör.

Olle Carlsson säger sig vara stolt över att vara medlem i ett sådant liberalt trossamfund som Svenska kyrkan är, men den gudsbild han företräder är, som Sturmark också påpekade i debatten, en som blir så abstrakt och urvattnad att den blir helt meningslös. Det är sant som Sturmark säger att svenska kyrkan inte på något sätt är representativ för kristendomen i stort, och när de kristna inte ens bland sig själv kan komma överens om vad kristendomen är eller hur den ska tolkas, vad ska då en ateist tro?

Så fort man börjar peta i bibeln, så fort man till exempel fokuserar endast på Jesu budskap i nya testamentet och ignorerar eller förklarar bort de hemska handlingarna i det gamla testamentet blir det inte längre kristendom. Paralleller kan dras till Jonas Gardell som även han har en väldigt liberal tolkning av kristendomen, men Gardell håller antagligen inte med om det som står i Leviticus 20:13: *Om en man ligger med en annan man som med en kvinna, har de både gjort något avskyvärt. De skall straffas med döden, skulden för deras död är deras egen.*

Svenska kyrkan måste här bestämma sig: ska bibeln tolkas bokstavligt eller inte? Är bibeln guds ord eller inte? Det är inte för lite begärt att få svar på dessa frågor.

Man skulle kunna ta upp debatten om homosexuellas rätt att vigas i kyrkan, vilket ju fortfarande mer eller mindre debatteras. Svenska kyrkan stod här inför ett vägval, de kunde antingen tolka bibeln som guds ord och inte tillåta homosexuella att vigas i kyrkan; eller så kunde de helt enkelt blunda för delarna som tydligt talar emot homosexualitet och följa en mer sekulär linje. De valde det senare alternativet, vilket glädde många. Men genom att göra detta har de avslöjat sig mer än de tror.

Tolkar man nämligen inte bibelns ord som guds ord faller stora delar av kristendomen bokstavligen sönder och samman. Om inte bibeln är guds ord

Olle Carlsson säger också att han misstänker att alla människor i grunden är religiösa.

utan människans ord, varför ska vi då ta den på större allvar än till exempel de mänskliga rättigheterna? Människan och hennes syn på världen, på etiska och moraliska frågor etc. har onekligen förändrats sedan bibelns dagar, detta kan inte ens den mest fundamentalistiska bibeltolkaren förneka.

Stora delar av bibeln skrevs för över tvåtusen år sedan, och naturligtvis har människan genomgått en oerhörd förändring sedan dess, både filosofiskt, existentiellt och vetenskapligt. Vår syn på världen och människan har förändrats på ett omvälvande sätt och många av de religiösa idéerna om människas rättigheter och skyldigheter har förpassats till historiens soptipp.

Att förneka människans utveckling vore att medvetet ignorera flera tusen år av vetenskapliga framsteg. Att acceptera denna utveckling vore att indirekt, och i vissa fall omedvetet, medge att bibelns lag inte längre är giltig; med andra ord att guds ord inte längre kan appliceras på mänskligt liv och leverne.

Genom en sådan enkel handling som att tillåta homosexuella att vigas så har Svenska kyrkan indirekt sagt att gud hade fel. Det enda sättet på vilket kyrkan kan försvara att tillåta vigsel av homosexuella och samtidigt hävda att bibeln är guds ord är genom att säga att gud hade fel när han sa att det var en synd för en man att ligga med en annan man såsom han ligger med en kvinna. Men om gud hade fel i denna fråga, vilka andra frågor skulle han då inte kunnat ha fel i? Och hur skulle en allsmäktig och allvetande gud någonsin ha fel överhuvudtaget?

Detta är vad jag skulle vilja kalla att sekularisera gud. Det kommer kanske inte som en så stor överraskning att detta tillåts ske i ett land som Sverige, som redan är så pass sekulariserat idag. Men att samtidigt hålla fast vid att guds ord är lag och att Jesus är människans frälsare är ingenting annat än hyckleri i stor skala. Om guds ord är lag så är det omöjligt att ändra på denna lag utan att gå emot gud själv, om guds ord däremot inte är lag, varför ska vi då ta varken bibeln eller kristendomen på allvar?

Jesus säger i Matteusevangeliet:

Tro inte att jag har kommit för att upphäva lagen eller profeterna. Jag har inte kommit för att upphäva utan för att uppfylla. Sannerligen, innan himlen och jorden förgår skall inte en enda bokstav, inte minsta prick av lagen förgå; inte förrän all har skett. Den som upphäver ett enda av buden, om så det allra minsta, och undervisar människorna så, han skall räknas som den minste i himmelriket. Men den som handlar och undervisar efter dem skall räknas som stor i himmelriket. Jag säger er att om inte er rättfärdighet de skrifflärdas och fariséerna, så kommer ni inte in i himmelriket. (Matteus 5:17-20).

Detta är inte ett "slip of the tongue" av Jesus, detta är ett klart och tydligt ställningstagande: den som går emot guds bud kommer inte in i himmelriket, alternativt räknas som den minste i himmelriket. Andemeningen är den samma hur man än tolkar texten. Detta gäller heller inte bara de tio budorden

som Moses tilldelades på Sinai, det gäller hela lagen i gamla testamentet, från Genesis till Deuteronomium.

Jesus Kristus är densamme i går, i dag och i evighet (Hebreerbrevet 13:8).

Sturmark och Carlsson rörde också vid ämnet mänsklig ondska: människor är benägna att begå onda handlingar vare sig de är troende eller ateister. Sturmark påpekade att mycket ont har begåtts inte minst i kristendomens namn. Det är ingen tvekan om saken: kallar man sig själv kristen så måste man också stå för allt det som sker i kristendomens namn, det goda tillsammans med det onda, eller åtminstone försöka ge en förklaring till det.

Olle Carlsson försöker försvara detta genom att påpeka att hemska saker också begåtts i ateismens namn, och detta vore ett helt legitimt påpekande ... om det vore det minsta sant.

Det är löjligt att säga att atrociteter har blivit begångna i ateismens namn, detta om något avslöjar en grundläggande missuppfattning vad ateismen är och innebär.

En negativ eller ond handling kan inte härledas till att man inte tror på någonting, det finns ingen logisk väg emellan att inte tro på en gud och att begå onda handlingar. Med den sortens logik skulle man kunna hävda att anledningen till att katolska präster ibland våldtar minderåriga pojkar beror på att de inte tror på Allah, Zeus, Det flygande spaghettimonstret etc., välj vilken gudom du vill som de kristna är ateister i förhållande till.

Carlsson har även ett svar på detta sista, han säger att han inte tror att det finns en kristen gud, en muslimsk gud, en judisk gud etc. Carlsson tror på en enda gud som inte har någon speciell religiös tillhörighet. Detta vore även det helt legitimt, om det var sant. Sanningen är att hur mycket Carlsson än förnekar det så ser han gud utifrån det kristna perspektivet, och det går inte att komma ifrån att kristendomens sanningsanspråk går stick i stäv med till exempel judendomens eller islams sanningsanspråk. Jesus sa till exempel att han var den enda rätta vägen till himmelriket, något varken judar eller muslimer accepterar.

Det är även värt att påpeka att även om det fanns en enda gud som alla människor tolkade olika, skulle man tro att den guden skulle stiga ner till människorna för att tala om vilken tolkning som är den rätta, förutsatt att man talar om en kärleksfull och allsmäktig gud som vill alla väl.

Att Olle Carlsson är en humanistisk kristen är det ingen tvekan om, men frågan är om han inser hur självmotsägande detta är. Som jag påpekat ovan kan kristendomen bara genom ett idogt reviderande och ett avskalande av nästan allt kristendomen historiskt har stått för vara kompatibelt med vad humanismen idag förespråkar. Olle Carlsson verkar vara villig att göra detta, frågan är om hans kristna kollegor runt om i världen står bakom honom.

Genom en sådan enkel handling som att tillåta homosexuella att vigas så har Svenska kyrkan indirekt sagt att gud hade fel.

”*Men det är av stor vikt att vi fortsätter hålla en starkt religionskritisk profil, att vi inte slappnar av där.*”

Humanisternas andra sida

Att vara humanist är att ha som förhållningssätt att sätta människans bästa i centrum och att vi blir bättre rustade för tillvaron om vi tar för sant det som det finns rimliga skäl att ta för sant. Därav följer bland annat att vi ska vara religionskritiska, men det är inte det enda vi ska hålla på med.

Det finns så mycket annat än religionskritik som vi ska hålla på med, och håller på med, samt flera saker som vi är FÖR. Jag tänker på sådant som: ceremonier, sång och musik, poesi, trevliga sammankomster, existentiella frågor och ”andlighet”, någon form av retreat/meditation eller liknande, yttrandefrihet, det goda samtalet, ifrågasättande, nyfikenhet och fascination inför verkligheten, folkbildning, demokrati, konfliktlösning, MR, fritt sex mellan samtyckande vuxna, etiska frågor m.m.. Mycket av detta gör vi och står redan för, men vi kan bli bättre.

Men det är av stor vikt att vi fortsätter hålla en starkt religionskritisk profil, att vi inte slappnar av där. Så länge det förekommer barnanslutning till religiösa samfund, skolavslutningar i kyrkan, religiösa friskolor, religionstvång för statschefen, riksdagsgudstjänster, tingsgudstjänster, sjukhuskapell, fältpräster, kyrklig vigselrätt, kyrkligt begravningsmonopol, överdriven respekt och undfallenhet för religioner, krav på att poliser ska få bära slöja, hinder att lämna en religion m.m. så ska vi stå upp och kritisera religionerna, säga att kejsaren är naken. Vi ska stödja människor som råkat illa ut p.g.a. religionen. Om inte vi kritiserar religionerna, vilka ska då göra det?

Vi är och ska inte bara vara emot hela tiden. Men sen är frågan om vad man är emot (och hur man formulerar det). Det finns mycket som vi är och bör vara emot förutom de specifikt religiösa avarterna, så som: abortförbud, preventivmedelsförbud, ho-

mofobi, kvinnomisshandel, hedersvåld, könsstämpling, trafficking, dödsstraff, tortyr, slaveri, barnmisshandel, mobbing, diktatur, rasism, kulturrelativism, kreationism, vidskepelse, astrologi, kvacksalveri m.m..

Självklart är det av stor vikt vilken framtoning vi har och hur vi formulerar oss, inte bara för att vi döms hårdare än många andra. Vi kan alltid förbättra oss i att skapa och delta i det goda samtalet genom att hålla en god ton samtidigt som vi ska vara ifrågasättande och självkritiska.

Vi har inte heller svar på alla frågor, eller alltid ”rätt” svar. Vi måste även diskutera problem kring humanismen, som till exempel att alla inte har så stor möjlighet att forma sina liv, att vi inte har någon tröstgaranti i form av Gud eller liv efter döden m.m..

Bra att dessa frågor diskuteras i HumanistInfo. Men jag känner inte igen mig alls i det Per Falk skriver (HI 2009/3, sid 24) om att det inte diskuterats etik inom Humanisterna, eller att vi skulle ha enbart ateism på programmet. Känner inte heller igen mig i det Susan Abrams skriver i samma nummer (sid 26) om att förbundet är för snävt för existentiella funderingar. Ledsamt om Falk och Abrams ser det så, men det är väl bara att starta och delta i diskussioner om etik och existentiella frågor för att öka förekomsten av dessa.

Sammantaget så anser jag att vi ska hålla två bollar i luften samtidigt, både religionskritik och andra frågor. Vi ska inte slappna av med religionskritiken, men vi ska bli starkare på de andra områdena. Fantasier/drömmar är viktiga delar av människans tillvaro, men man måste hålla reda på vad som är fantasier/drömmar å ena sidan och verklighet å andra sidan.

Behövs religionerna?

Frågan måste anses vara befogad med hänsyn till dagens religiösa upprördhet över Humanisternas kampanj med det stilla ifrågasättandet av Gud. Även senare religiösa företeelser kan ifrågasättas, som exempelvis pedofili, våldtäkter och bannlysningar eller diskussionerna om katolska kyrkans företrädare som inte kände till förintelsen, eller islamdebatten om handhållning eller ej. En tidigare TV-dokumentär över en extrem religiös sekt i USA, som avslutade sin verksamhet med ett kollektivt självmord 1978 vilket resulterade i 909 döda, visar religionernas stollighet. Det kan samtidigt förklara en del av bakgrunden till det vanebildande våldet i Mellanöstern.

Det senaste i raden av idioti är skräckscenariot med förslaget i FN att stämpla kritik av religionerna som ett brott! Jag tycker att religionerna bör ifrågasättas. Ja, varför inte i FN föreslå att kritik av ateister är ett brott?

Man baxnar över den extrema uppmärksamhet som religiositeten och religionerna får och det inflytande de har, och över att vi som kallar oss sekulariserade, tillåter det i vårt moderna samhälle som vi annars så gärna vill kalla upplyst. Och man kan bli skrämmd över den makt som de olika samfundet och dess prelater har, och då kanske inte minst påvens och den katolska kyrkans. Att människor samlas i en så kallad religiös gemenskap och umgås i familjära sammanhang och i detta kanske känner trygghet är en sak, men att därför följa religionernas syften: regleringen av människornas "andliga vardag" och att hålla folket i "Herrens tukt och förmaning", borde väl "i herrens namn" inte få gälla!

Bland de senare stolligheterna är förslaget att statsminister Reinfeldt borde avsluta sina tal med "Gud bevara Sverige"!

Den religiösa fundamentalismen breder ut sig som en svulst, vare sig den kommer från Texas, Bagdad, Jerusalem, Sri Lanka, Sudan eller Rom. Tidningar och TV redovisar dagligen oförsonliga meningsmotsättningar i den politiska vardagen för miljontals, ja kanske miljarder, människor runt klotet. De flesta och mest upphetsande kriserna gäller åsiktsskillnader som nästan uteslutande är religiöst betingade. Även om undantag finns så är det i de flesta fallen i de fattiga och/eller demokratiskt utvecklade regionerna som kriserna förekommer, och där religionerna har sitt starkaste grepp. Förklara detta?

Religion, som enligt källan betyder trossystem/gudsdyrkan, utgör för de troende en förpliktelse som ofta innebär att de har en så stark övertygelse att de förbinder sig till att tro i evighet, amen. Men blind tro är ingen källa till kunskap och som det visat sig heller ingen väg till fred mellan folk. Och vad tjänar det till att människor dyrkar det övernaturliga? Är det inte

en till grunden uttalad självförnekelse och makalös vidskepelse?

Hur kan människor offra inte bara sina egna, utan även andras liv för något otroligt eller övernaturligt? Hur kan tusenåriga sagor få styra i de moderna världsmedborgarnas vardag?

Hur mycket elände har inte följt i spåren av religionernas krig? De religioner som fanns för flera tusentals år tillbaka är svåra att sia om, men det räcker med det senaste årtusendets religiösa fanatism: Mayafolkens och Aztekernas offerkulturer, korstågen, trettioåriga kriget och de ständiga motsättningarna mellan katoliker och protestanter, mellan kristna och muslimer eller muslimer och judar, för att inse att religionerna varken leder till förståelse eller försoning, utan snarare tvärtom.

Om man är religiös och tror riktigt ordentligt och på rätt Gud så hamnar man i himlen efter döden!

Man kan gärna fördrå helvetet på jorden, för att möta och leva med saligheten på andra sidan!

Hur länge kan människor idag acceptera den kraft och det utrymme som religionerna tar av folk och samhälle? Hur länge ska religionernas företrädare få dupera folk, stjäla tid och egendom och därigenom ytterligare manifesteras de vidskepligas makt? Hur ofta får vi inte läsa om hedersrelaterade mord, eller om rasistiska dåd och etniska utrensningar, som ofta visar sig bottna i skilda religionsuppfattningar? Minns Balkankrigen på 1990-talet.

Ur historieböckerna lärde vi oss att de som var tvivlare eller med avvikande tro kallades för kättare och brändes på bål, ett styrkebesked från kyrkan, de vidskepligas egentliga maktbas. Hur mycket bättre är situationen idag i förhållande till medeltiden? Skulle det vara "en stilla bön att bedja om" att religionerna sällade sig till historien, och att "upplysningstiden" skulle få en renässans och prägla det moderna och framåtsyftande samhället? Eller måste normaliteten och förnuftet förpassas till marginalen för att inte riskera att utsättas för fundamentalistiska påhopp eller våld från de religiösa fanatikerna? Det gäller för vilken tro eller samfund som helst. Är det rituella knäböjandet, korstecknandet och bedjandet så ingrovt att det är totalt omöjligt att förändra? Godhet, humanism och empati är inget självklart kännetecken för de religiösa, liksom att moral och andlighet skulle saknas bland icke religiösa. Förnuft, godhet och medkänsla är ingen tro, och utgör således heller ingen dyrkan av något övernaturligt väsen. Ett som tar av den kraft som borde tillföras individen och samhället. En kraft för livet på jorden, mer än ett liv i himlen. Fingret på Bibeln – måste man ha något att tro på, något så otroligt som en allsmäktig Gud? Det tror inte jag.

Bland de senare stolligheterna är förslaget att statsminister Reinfeldt borde avsluta sina tal med "Gud bevara Sverige"!

”... den absoluta början, den innan Big bang som ändå hade en början som hade en början som hade en början osv.

Tänkvärd funktionsteori

Tänk dig ett biljardspel, tänk dig hur du planerar att skjuta iväg kulan med din kö, du bestämmer dig för hur du önskar att kulorna ska följa ett mönster när du stöter, du vill ha i så många som möjligt, helst av samma färg i bordets hål, en geometriskt planerad stöt.

Denna stöt är något som man enkelt utan nämnvärd datorkraft kan räkna ut.

Föregående exempel ger jag för att bättre kunna förklara vad det är jag tänker på men lite mer komplicerat ...

I nästan alla religioner pratar man om allt som är förutbestämt, men jag kom på en sak som faktiskt kan stödja själva tanken, inte tanken på religion, men tanken på att allt kanske är förutbestämt, förutbestämt via att det alltid varit så, förutbestämt via ett kaos av händelser som alltid har hänt, alltid händer och alltid kommer att hända.

Du har säkert hört talas om talesättet att en atom som puttar en atom som puttar en atom osv., tänk dig då in i teorin om det absolut minsta och ännu längre till den absoluta början, den innan Big bang som ändå hade en början som hade en början som hade en början osv., tänk dig att allt som flyger omkring oss, hur litet det än är också alltid gjort det, tänk dig att varje liten del som stöts till tar en bana p.g.a. att något annat stötte till den förra o.s.v.

Så fortsätter det naturligtvis hela tiden fortfarande, alla dessa små händelser påverkar våra liv vare sig vi vill det eller inte, det påverkar våra tankar eftersom dessa även styrs från runtomkringhändelser från andra händelser, så som små partiklar som ständigt genomborrar oss och andra levande och döda varelser som kommer i vår väg, genom andras beslut o.s.v.

Ett exempel på ett skeende är att om du planerat att göra en viss sak, vi säger spela golf kl. 15:00, men du får ett telefonsamtal och blir sittandes längre än du tänkt dig och måste göra ett litet extraarbete, du blir lätt försenad och kommer iväg först kl. 15:19. Har du då planerat spelet med någon annan och denna annan får vänta och blir otålig som i sin tur säger något till någon som denna annan inte träffat annars ... men där.

Oavsätt ”men där”, så skulle detta hända, hända p.g.a. alla händelser som hela tiden har hänt och händer, händer med allt som finns i och omkring oss, biljardspel i mikrokosmos och makrokosmos.

Denna teori stöter naturligtvis på ännu mer problem, problem med att bevisa allt detta. Exempel är dagens väderprognoser för att kunna visa på möjlighet att räkna ut framtida händelser, i sig är naturligtvis oerhört svårt, detta då det krävs en ganska häftig datorkraft.

Tänk er då vilken enormt oändlig datorkraft det skulle behövas bara för att räkna ut en persons göromål för de kommande minuterna. Man måste ha med i beräkningar varenda liten beståndsdel av allt och lägga detta i något som liknar ett virtuellt biljardspel, där varje rullning med krock mot ny beståndsdel som krockar mot nästa osv.

Att sedan försöka med detta i sin stora helhet, det är där det riktiga problemet är, som jag ser det kommer det aldrig att funka, det skulle krävas en datorkraft större än själva allt, verkligen allt i hela universum med alla grannar etc.

Så, man kan säga, att det är inte undra på att folk tror på någon form av mytologi, detta eftersom det är så mycket enklare, den smala vägen... men så fel.

Världens längsta bokbord

Så var det världens längsta bokbord igen! Längs hela Drottninggatan i Stockholm byggdes lördagen den 26 augusti bokborden med markiser upp, och Humanisterna deltog för fjärde gången.

I år hade vi stora plakater med kampanjen "Gud finns nog inte" som lockbete på sidorna. På borden låg informationsmaterial, såväl om kampanjen som om annat som vi Humanister står för, t.ex. tidskriften Humanisten, informationsblad om vår BYSIS-träff en gång i månaden, om Barnvälkomnande och mycket annat delades ut till intresserade.

Och de var många. Långt fler än under föregående år stannade till för att titta,

kommentera, diskutera och ibland köpa något som fanns till salu – bland annat också böcker från Fri Tanke förlag.

Vi har varje år fått fler och fler besökare, men i år var det påtagligt många som slöt upp runt informationsbordet. Därför hade vi som stod där fullt upp att göra, och ett stort tack måste utropas till alla de som ställde upp. Vi var alla överens om att det både hade varit roligt och viktigt.

■ Kaj Fölster

Carl-Johan Kleberg var en av dem som stod vid Humanisternas bord på Drottninggatan i Stockholm.

Humanitär hjälp

HAMU – en annan väg att hjälpa behövande

Norska Human Etisk Forbund (HEF) driver hjälporganisationen HAMU, vilket översatt står för "Humanistisk Aktion för Mänskliga rättigheter i Utvecklingsland".

Verksamheten har till största delen finansierats genom medlemmarna. De senaste åren har man också fått statligt stöd, varför hjälpen kunnat utvidgas till flera projekt och länder. HAMU får också hjälp från svenska Humanisterna, det går bland annat att donera direkt från vår hemsida.

Varje krona kommer fram!

HAMU driver inte egna projekt och anställer inga biståndsarbetare. De flesta projekt har som mål att förändra attityder och kulturella och religiösa traditioner. Det konkreta arbetet måste då utföras av lokala, inhemska projektarbetare. HEF betalar alla administrativa kostnader för HAMU, även kostnaderna för kvalitetskontroll, visningsresor etc. HAMU kan därför garantera att varje insamlad krona oavkortad går till projekten.

Ett par exempel på projekt 2009:

INDIEN – Flickskola i Gandhari

I Gandhari finns en indisk flickskola som HAMU tagit det ekonomiska ansvaret för. Flickorna kommer från en befolknings-

grupp av nomader, för vilka regeringen erbjuder undervisning enbart för pojkar. Mycket arbete går ut på att få kontakt med familjerna och få dem att förstå vikten av att även flickor ska gå i skolan.

I skolan går 50 flickor från första till femte klass. Hjälpens har bland annat resulterat i nya skolbyggnader med internat, klassrum och lärarrum, löner till lärare, mat, skoluniformer och läromedel.

Vad dina pengar kan göra

200 kronor i månaden ger en flicka råd att gå i skolan, tre måltider om dagen, näringsstans att bo och medicinsk hjälp.

NEPAL – Kastlösa rättigheter

HAMU startade 2008 ett projekt i Nepal vars mål är att förbättra livskvaliteten för de boende i en by där 80 procent betraktas som kastlösa. Även om kastsystemet officiellt är avskaffat, är det fortfarande levande i folks medvetande. De lägre kasterna har generellt lägre levnadsstandard och kortare medellivslängd än personer från högre kaster. Studier visade att få vuxna i Kami Gaun kan läsa och skriva. Undernärning är utbredd bland skolbarn, 80 procent hoppar av skolan innan gymnasiet.

Halvvägs igenom det första året redo-

visades bland annat följande resultat:

- Tolv hus har nya toaletter.
- 108 hushåll odlar grönsaker för konsumtion och försäljning.
- Tre vattenposter har installerats, vilket avsevärt minskat den tid kvinnor lägger på vattenhämtning.
- Det har genomförts hembesök, där man med föräldrar diskuterat vikten av utbildning.
- Lärare på skolan uppskattar att elevantalet ökat med cirka 40 procent sedan hösten 2008.

Vad dina pengar kan göra

120 kronor räcker för att ge en familj i Kami Gaun en egen toalett.

Mer information om HAMU:

www.humanisterna.se

HEF hemsida: www.human.no

Tack för alla bidrag som kommit in till Oum el Banine efter artikeln i förra HI! Flera månadsgivare har också anslutit sig. Vi sänder i dagarna 12 000 kronor till organisationen. Höstens kvartalsrapport har skickats ut till alla givare. EFTERLYSNING: Några givare har inte lämnat sin e-postadress.

Gör det till vast@humanisterna.se

– så kommer även din rapport fram!

■ Sven Olof Andersson

Umeå

Humanister är vi allihopa, eller hur vi sjutton medlemmar återuppväckte Humanisterna Umeå.

Vi medlemmar i Umeå har varit med länge. Själv kom jag i kontakt med förbundet genom min sons initiationsrit till vuxenvärlden, han skulle "konfirmeras". Och som ateist kunde jag inte tänka mig en kyrklig rit för ett så viktigt steg in i ett nytt skede av livet. Så jag jobbade för en humanistisk rit. Och där fanns då ett antal entusiaster som jobbade med den här formen av konfirmation. Gud, vilken tur.

Så vi har funnits i denna stad en lång tid. Men vi insåg för två år sedan att vi måste hitta nya entusiaster som vill jobba för den humanistiska saken här i Umeå och la då ner lokalavdelningen. Det tror jag var helt i sin ordning. Vi som tog vid och blev kontaktpersoner hade inga förpliktelse som krävde engagemang. Så vi la upp arbetet som redan hade påbörjats av den tidigare styrelsen. Mingelmöten en gång i månaden höst och vår. Och det har varit lagom.

Men nu är vi på gång igen. Det har strömmat till nya entusiastiska medlemmar som vill mer och mer. Samtidigt känner vi våra begränsningar och vill ta det i den takt att vi inte bränner ut oss på ett år eller två. I våra planer ingår förstås mingelmötena varje månad. Utöver det så fun-

derar vi på studiecirkel i ceremonier, den är redan på gång, och över ämnet "Humanism, vad är det?". Vi har också startat tankarna på att delta i Umeås Kulturnatta, ett arrangemang som sker i slutet av april (om jag inte minns fel). Vi har redan deltagit i debatter som någon annan av organisationerna här i Umeå arrangerat, det ska vi fortsätta med. I höst vid terminstarten kommer vi säkert att delta i Välkomstmässan som universitetet ordnar för dom nyanlända studenterna. Vi har varit med två år och tycker att tillställningen är rätt kul. Säkert kommer vi att hitta på mer saker, det är jag övertygad om.

För dig som är medlem på besök eller bor en bit bort men vill vara med på ett hörn, hör av dig. Du kanske kommer hit som tjänsteman för något på universitetssjukhuset, men vill gärna träffa någon av oss och tala om något för en skara medlemmar. Eller kanske du bara vill vara med på ett mingelmöte men inte hittar. Hör av dig så lotsar vi dig till rätt ställe.

Det kanske roligaste, som jag tycker, är att ett antal från olika orter i norr har hört av sig sedan vi skickade ut vårt "Humanisten Umeå", vårt digitala blad, som vi försöker få iväg varje månad. Vi har ju tillhört Dalarna tills nu, så bladet gick ut till många vi inte har träffat tidigare. Du som har hört av dig och vill vara med på något sätt, jag lovar, vi hör av oss nu när vi kommer igång lite mer på riktig efter jul. Kanske kan vi hjälpa dig att hitta några

likasinnade på din ort?

En av det frågor som vi snarast ska ta tag i är området som ska kallas "Lokalavdelningen av Humanisterna i Umeå". Vi ska diskutera med Dalarna om hur vi delar på norrland. Vi ska inte gå så långt som jämtarna, kräva en egen nation, men det kan ju vara praktiskt att veta vem som för din talan inom förbundet. Och så kan vi ju kanske hjälp till om du vill hitta humanistvänner nära dig.

På vårt konstituerande möte den 17 december bestämde vi att Lars Nilsson ska vara vår kontaktperson även i fortsättningen. Han sköter också på ett utmärkt sätt vår blogg. Vi bestämde också att årsmötet (preliminärt) blir på mingelmötet den 2 mars. I övrigt så hoppas jag att din e-post adress är korrekt på förbundet, den är vår länk till dig. Vill du vara snäll och kolla om du fått mail av oss på senare tid. Om inte, meddela förbundet din nya mailadress (kansli@humanisterna.se).

Vill du nå oss?

umea@humanisterna.se är en bra början. Vår kontaktperson Lars Nilsson kan du nå på telefon 070-655 86 69.

Väl mött i humanismens tecken
Seppo Aalto, en aktiv i Umeå

PS: www.humanisterna.se har aktuell länk till våra kontaktuppgifter.

Syd

Kallelse Årsmöte

Torsdagen den 11/2 är det årsmöte. Vi samlas 18.30 på Ungdomens Hus (sal 4), Norra Skolgatan 10, i Malmö. Vill du ha årsmöteshandlingarna mejlade till dig, så skicka ett mejl till andreas.palmqvist@humanisterna.se senast den 28/1. Är du intresserad av att nominera någon

till styrelsen eller är själv intresserad, så skicka ett mejl till syd@humanisterna.se.
Andreas Palmqvist,
ordf. Humanisterna Syd

Humanisterna Syds blogg

I lite mer än ett år har Humanister Syd drivit bloggen humsyd.blogspot.com. Har du något du tycker ska läggas upp på bloggen? En intressant artikel? En spännande hemsida? Egna tankar? Mejla

till andreas.palmqvist@humanisterna.se.

Darwinserien

Under hösten 2009 har vi haft en serie med föreläsningar och studiebesök med anledning av det dubbla Darwinjubileet. Serien avslutas den 14/1 2010 på Ungdomens Hus i Malmö med att Per Korhall besöker oss med temat: Skapelsekonspirationen – fundamentalisternas angrepp på utvecklingsläran.

Väst

Humanisterna Väst träffas regelbundet klockan 18.30 den första torsdagen varje månad, på Vera Sandbergs allé 8 (rum Wasa C), Chalmersområdet. Vidare har vi också pubafton den tredje torsdagen varje månad. Vi träffas då på restaurang Allegro mitt emot Götaplatsen efter klockan 18.

Hänt sen sist, September

Christer Sturmark besökte oss och pratade om aktuella frågor. Dessutom hade Christer en debatt med prästen Sara Blom från Domkyrkoförsamlingen i Göteborg.

Oktober

Professor Gunnar Bjursell föreläste om lite av varje – han är nämligen mycket tvärvetenskaplig i sin forskning. Det handlade bland annat om bioteknik. Vi

fick även information från Bokmässan.

November

Psykolog Håkan Jervå pratade om ämnet "Seksjuka – Bakgrund, uppbrott, behandling". Han har själv hoppat av sciencetologirörelsen.

Händer framöver

Årsmötet kommer att vara den 18/2 kl. 18.30. För aktuell information – gå in på <http://humvast.wordpress.com>
Urban Jansson

Stockholm

Humanistiska pubkvällar i Stockholm

I januari 2010 fortsätter vi som vanligt: den sista tisdagen varje månad träffas vi från kl 18:00 på Restaurang Gamla Bysis, Hornsgatan 82 på Södermalm (T-Mariatorget, T-Zinkensdamm, eller blå buss nr 4 och 66 till Rosenlund/Hornsgatan).

Vanligtvis inleds kvällen med något tema, som de som vill sedan kan fortsätta diskutera vid sitt bord.

Datum, teman och ev. ny information hittar du på vår blog: www.humanisterna.se/stockholm.

Humanisterna Stockholm önskar alla välkomna!

Florian

Uppsala

Pub 19

Svartbäcksgatan 19, Uppsala, kl 19.00 andra tisdagen i månaden.

Den: 9/2, 9/3, 13/4, 11/5 och 8/6.

Hänt se'n sist:

För 3:e året i rad deltog vi på Kulturnatten den 12/9, denna gång på temat "Vetenskap och ovetenskap". Det var trevligt och intressant, många besökare och en massa

diskussioner. Vi sålde en del böcker och annat material, samt bjöd på "kaffe utan Gud", boktips och broschyrer.

Den 16/9 hade vi möte för medlemmarna (plus gäst) på Williams pub med besök av Christer Sturmark. Kring 50-60 deltagare på mötet. Christer pratade en stund och svarade sedan på publikfrågor. En mycket lyckad tillställning.

Den 19/10 hade vi möte för medlemmarna i Katedralskolans aula där vi kunde lyssna på Staffan Gunnarson som talade om internationell humanism.

Den 24/11 var årsdagen för utgivningen av "On the Origin of Species". Dagen till ära anordnade vi ett föredrag med professor och författaren Johan Frostegård: "Evolutionsteorin på Darwins tid och idag – betydelse för moral, beteende, religion och sjukdomar".

Den 11/12 hade vi vår 5:e Midvinterfest. Inför maten hade vi en trevlig ljusspridarceremoni involverande alla festdeltagare. Vi åt, drack, pratade och hade roligt.

Händer framöver:

I januari kommer vi troligen delta i minneshögtid för hedersmördade Fadime Sahindal tillsammans med GAPF.

Uppsala-avdelningens lokala **årsmöte** är den 14/2 2010, kl 15.00! Kallelse kommer senare.

Svante Nevéus, sekreterare

Ditt stöd räddar liv!

Många vill hjälpa medmänniskor i nöd. Genom Humanisterna kan Du stödja två humanitära projekt. För båda gäller att mänskliga rättigheter satts ur spel av kulturella och religiösa lagar och traditioner.

Oum el Banine är en ideell organisation i Agadir, Marocko som driver kvinno- och daghem, vilket räddar livet på kvinnor och barn.

Att som ogift bli gravid strider mot lag, religion och hederstraditioner. Våldtäkt, incest och pedofili är inte förmildrande. Den gravida tvingas vanligen bort från familj och samhälle, mister all trygghet. En livshotande situation!

Du kan bli månadsgivare!

Begär enklast löpande överföring från din bank! Som tack får du fylliga kvartalsrapporter.

Skicka din e-postadress till: vast@humanisterna.se

(Humanisterna Väst administrerar.

Varje krona skickas, kostnader för autogiro, postgång etc, har valts bort.)

Stöd med en gåva!

Eller bli månadsgivare!

Humanisterna Väst PlusGiro: 30 87 63-2

Märk gåvor med "OEB"!

HAMU drivs av norska Human Etisk Forbund. De prioriterar projekt där kvinnor och barn förtrycks på religiösa grunder. Några exempel är utbildning av tempel-prostituerade, rehabilitering av kriminella och stöd till gatubarn. Hjälppländer finns i Asien, Afrika och Sydamerika.

Stöd med en gåva!

Humanisternas PlusGiro: 66 36 59-1

Märk gåvor med "HAMU"!

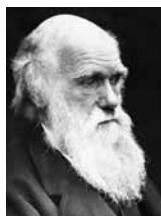
Läs mer om Oum el Banine och HAMU på: www.humanisterna.se

Kallelse till årsmöte 2010

Medlemmarna i lokalavdelningen Humanisterna Stockholm kallas till ordinarie årsmöte måndagen den 15 februari 2010, kl. 18.00.

ABF-huset, Sveavägen 41, Stockholm.

Årsmöteshandlingarna finns i god tid på www.humanisterna.se Styrelsen

Vad har Charles Darwin betytt för dig?

Lars Ohly, partiledare för Vänsterpartiet

Digga Darwin (med ett stort skratt). Men seriöst ett sätt att möta religiösa irrläror, att förstå verkligheten. Jag är framför allt orolig för vad som händer i USA just nu, att man på allvar diskuterar att man ska lära ut den bibliska skapelseberättelsen som vetenskap.

Tyvärr har vi de tendenserna i Sverige också, även om vi inte ska överdriva. Men det är viktigt att bemöta dom, för är det nånting som människor behöver för att kunna vara samhällsmedborgare är det en kunskap grundad på förnuft och vetenskap. Och Darwin ligger högt på listan (ha, ha, ha).

Näst nummer kommer i mars